

Nota Jeugdbeleid In nieuw perspectief 2008-2012

24 januari 2008

Nota Jeugdbeleid In nieuw perspectief 2008-2012

Gemeente Dirksland: de heer M. Baijens

Gemeente Goedereede: mevrouw I. Bouwmans-Remeeus

Gemeente Middelharnis: mevrouw S. Bijkerk

Gemeente Oostflakkee: de heer B. Horssels/mevrouw A. van Es

PJ PARTNERS: de heer F. Perrée

Voorwoord

In 1999 is door de vier gemeenten op Goeree-Overflakkee gezamenlijk regionaal (eilandelijk) jeugdbeleid geformuleerd in de nota "Samenhangend preventief jeugdbeleid voor de regio Goeree-Overflakkee". In 2002 is dit beleid herzien en is een nieuwe eilandelijke nota opgesteld "Verleden, heden en toekomst, regionaal jeugdbeleid op Goeree-Overflakkee", met daarin de zogenoemde Horizonnotitie. In deze notitie werd een horizon geschetst voor het regionale jeugdbeleid op basis van de gestelde prioriteiten. De regionalisering en versterking van het jeugd- en jongerenwerk en het verder ontwikkelen van de regionale infrastructuur zijn de belangrijkste prioriteiten uit deze nota die ten uitvoer zijn gebracht.

Het jeugd- en jongerenbeleid staat steeds meer en volop in de belangstelling. De vraag naar een nieuw geformuleerd regionaal jeugd- en jongerenbeleid werd daarom ook op Goeree-Overflakkee de laatste jaren weer steeds groter. Inmiddels zijn er zo veel ontwikkelingen gaande (zowel lokaal en eilandelijk als provinciaal en landelijk) dat een herijking van het regionale jeugdbeleid op zijn plaats is. De verantwoordelijke wethouders van de vier gemeenten binnen het ISGO wilden een kader waarmee perspectief geboden wordt aan de verdere ontwikkeling van regionaal jeugdbeleid en waarmee het regionale jeugdbeleid geplaatst wordt binnen de nieuwe regelgeving en daaraan gekoppeld beleid. Hierbij moet met name gedacht worden aan de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de adviezen van Operatie Jong. Tevens speelt de aandacht die jongeren meer en meer vragen in het publieke domein een rol.

We wilden uitdrukkelijk geen allesomvattend theoretisch plan, maar een nota die concrete acties bevat en waarvoor een groot draagvlak bestaat. Jeugd- en jongerenbeleid is immers geen zaak van de vier gemeenten alleen, maar een verantwoordelijkheid van de hele samenleving. Daarom is bewust gekozen voor een interactief opiniërend traject met inbreng van de eilandelijke jeugd, verenigingen en instellingen die betrokken zijn bij de jeugd en de vier gemeenteraden. Het resultaat, de nota Jeugd in nieuw perspectief, ligt voor u.

Voordat in deze nota het beeld van regionaal jeugdbeleid uiteen wordt gezet wil ik iedereen die enthousiast zijn medewerking verleende aan de bijeenkomsten en het opzetten van deze nota hartelijk bedanken. Ik ben er van overtuigd dat we hiermee een actueel en helder kader hebben waar we in regionaal verband slagvaardig mee vooruit kunnen en waarbij aanvullend lokaal beleid van de afzonderlijke gemeenten prima kan aanhaken. Het is nu vooral een kwestie van doen en aan de slag!

Peter Feller

Portefeuillehouder regionaal jeugdbeleid binnen de RAS Goeree-Overflakkee

December 2007

Inhoud

Voorwoord	1
Inleiding	5
1. Het perspectief, kaders voor het jeugdbeleid	9
1.1. Landelijk kader	9
1.1.1. <i>Wet maatschappelijk ondersteuning</i>	9
1.1.2. <i>Wet op de Jeugdzorg</i>	10
1.1.3. <i>Ministerie voor Jeugd en Gezin</i>	11
1.1.4. <i>Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)</i>	12
1.1.5. <i>Wet op de Kinderopvang</i>	13
1.1.6. <i>Armoede</i>	13
1.1.7. <i>Wet werk en bijstand</i>	13
1.1.8. <i>Kwalificatieplicht/leerplichtwet</i>	14
1.1.9. <i>Nota Gezinsbeleid 2006, ministerie van VWS</i>	15
1.1.10. <i>Onderwijsachterstandenbeleid en lokale educatieve agenda</i>	16
1.2. Provinciaal kader	17
1.3. Regionaal Kader	18
1.3.1. <i>Advies Wmo-adviesraad Goeree-Overflakkee</i>	19
1.4. Lokaal Kader	19
1.5. Conclusie hoofdstuk 1	19
2. Aandachtspunten en trends jeugdbeleid Goeree-Overflakkee	21
2.1. Landelijke trends	21
2.2. Provinciaal beleid	22
2.3. Demografische gegevens	22
2.4. Goeree-Overflakkee	23
2.5. Conclusie hoofdstuk 2	24
3. Proces, prioritering en actiepunten nieuw beleid	25
3.1. Het proces	25
3.1.1. <i>Evaluatie en startnotitie jeugdbeleid.</i>	25
3.1.2. <i>Samenvatting kaders hoofdstuk 1</i>	26
3.1.3. <i>Samenvatting aandachtspunten en trends hoofdstuk 2</i>	26
3.1.4. <i>Het participatieproces - het horen van de betrokkenen</i>	27
3.1.5. <i>Wmo-adviesraad Goeree & Overflakkee</i>	28
3.1.6. <i>RAS en convenanten jeugd 2006-2008</i>	29
3.2. Het vaststellen van prioriteiten	29
3.2.1. <i>Prioriteiten jeugdbeleid</i>	29
3.3. Uitwerking prioriteiten in concrete actiepunten	30
3.3.1. <i>Algemeen jeugdbeleid</i>	30
3.3.2. <i>Preventief jeugdbeleid</i>	31
3.4. Conclusie hoofdstuk 3	33

4. Nieuw beleid en regie	35
4.1. Regierol gemeenten	35
4.2. Eilandelijke regie	35
4.2.1. <i>Eilandelijke regie op inhoud</i>	35
4.2.2. <i>Eilandelijke regie op proces</i>	36
4.2.3. <i>Eilandelijke regie op samenhang</i>	36
4.3. Communicatiestructuur	36
4.4. Actiepunten regie en communicatiestructuur	37
4.5. Conclusie hoofdstuk 4	37
5. Slotbeschouwing	39
Lijst van afkortingen	41

Als **bijlagen** zijn separaat toegevoegd:

1. Startnotitie 'Jeugd in Perspectief'
2. Vijf gemeentelijke functies jeugdbeleid en prestatievelden Wmo
3. Overzicht instellingen en activiteiten per leeftijdscategorie
4. Brief Wmo-adviesraad, 21 september 2007
5. Compilatie 'Demografische gegevens'
6. Compilatie 'Participatieproces, Jeugdbeleid Goeree-Overflakkee'

Inleiding

Aanleiding

In 1999 hebben de vier gemeenten op Goeree-Overflakkee gezamenlijk eilandelijk jeugdbeleid geformuleerd in de nota *Samenhangend preventief jeugdbeleid voor de regio Goeree-Overflakkee*. In 2002 is dit beleid herzien en is een nieuwe Eilandelijke nota opgesteld *Verleden, heden en toekomst, regionaal jeugdbeleid op Goeree-Overflakkee*, met daarin de zogenoemde *Horizonnotitie*. In deze notitie werd een horizon geschetst voor het regionale jeugdbeleid op basis van de gestelde prioriteiten. De regionalisering en versterking van het jeugd- en jongerenwerk en het verder ontwikkelen van de regionale infrastructuur zijn de belangrijkste prioriteiten uit deze nota die ten uitvoer zijn gebracht.

Verdere aanleiding voor herziening van jeugdbeleid is de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de invoering van de gemeentelijke functies in het kader van aansluiting op de jeugdzorg en de adviezen van Operatie Jong. De verantwoordelijke wethouders willen, zoals vastgesteld in de startnotitie *Jeugd in Perspectief - Preventieve ondersteuning jeugd Goeree-Overflakkee, 2007* een kader waarmee perspectief geboden wordt aan de verdere ontwikkeling van regionaal jeugdbeleid en waarmee het regionale jeugdbeleid geplaatst wordt binnen de nieuwe regelgeving en daaraan gekoppeld beleid.

Missie, visie en doelstellingen jeugdbeleid

Bij het formuleren van de missie en visie staan de volgende uitgangspunten centraal:

- doelgroep 0-23 jaar;
- het kind staat centraal;
- uitgaan van de levensloop van het kind;
- vraag gericht;
- ouders zijn en blijven primair verantwoordelijk;

- gemeentelijk beleid is aanvullend op de rol van de ouders;
- doelgroepen worden betrokken bij beleidsontwikkeling en uitvoering (meepraten en meedoen);
- beleid is gericht op versterking van samenhang in voorzieningen.

Missie

De missie vormt het fundament voor de verdere ontwikkeling van het jeugdbeleid en luidt als volgt: "De jeugd doet mee op Goeree-Overflakkee. Op Goeree-Overflakkee kunnen jeugdigen en jongeren veilig en gezond opgroeien."

De ambitie die uit de missie naar voren komt is hoog. En dat is niet voor niets. De gemeenten, de organisaties en instellingen vinden het niet aanvaardbaar dat een kind door een niet adequaat jeugdbeleid tussen wal en schip valt. Hoewel de cijfers over de jeugdproblematiek op Goeree-Overflakkee vergeleken met het landelijke gemiddelde niet alarmerend zijn, zijn de signalen en praktijkvoorbeelden over een niet sluitende samenwerking in de hulpverleningsketen er wel. Dat is ook de reden van een vernieuwende aanpak van het regionale jeugdbeleid.

Visie

Het jeugdbeleid ontleent zijn bestaansrecht aan bovenvermelde missie. De visie biedt het toekomstig perspectief voor het jeugdbeleid. In de visie staat wat de doelstellingen zijn tot 2010. De visie luidt:

"Op Goeree-Overflakkee is een op de vraag afgestemd voorzieningenaanbod."

"Er is een adequaat, sluitend en kwalitatief goed zorg- en hulpverleningsaanbod."

Het eerste deel van de visie richt zich op het algemene aanbod (sport, kinderopvang, peuterspeelzalen, jeugd- en jongerenwerk) aan voorzieningen voor het veilig en gezond opgroeien van kinderen. Het tweede deel heeft betrekking op een sluitende aanpak voor individuele kinderen en gezinnen die ondersteuning nodig hebben: het preventieve jeugdbeleid.

De visie op jeugdbeleid is dat primair de ouders verantwoordelijk zijn voor de opvoeding en ontwikkeling van jeugdigen, waarbij de jeugdigen geleidelijk aan steeds meer eigen verantwoordelijkheid gaan dragen. De gemeente heeft de taak voorzieningen in stand te houden waar jeugdigen (en hun ouders) gebruik van kunnen maken, met speciale aandacht voor bijzondere groepen, zoals kinderen uit eenoudergezinnen of in achterstandssituaties, e.d.

Doelstelling

Uitgangspunt voor het jeugdbeleid is dat ouders primair verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van hun kinderen. Het gemeentelijk jeugdbeleid is aanvullend met betrekking tot algemene ondersteuning aan alle ouders en kinderen en specifieke ondersteuning op het moment dat kinderen extra steun nodig hebben bij hun ontwikkeling of ouders bij de opvoeding. Leidend voor de inrichting van het jeugdbeleid is dat het beleid samenhang vertoont. De integrale benadering houdt in dat samenhang bestaat in het beleid van gemeenten en voorzieningen op het gebied van wonen en woonomgeving, welzijn, gezondheidszorg, onderwijs, werk en inkomen en veiligheid. In de nota wordt onderscheid gemaakt in algemeen en preventief jeugdbeleid. Het accent ligt daarbij op het preventief beleid, omdat beoogt wordt daarmee te voorkomen dat jeugdigen uitvallen of in hun ontwikkeling stagnaties ondervinden door schooluitval of voortijdig schoolverlaten, problemen op gebied van (geestelijke) gezondheid, relationele problemen of in de criminaliteit belanden.

Doelstelling is het voorzieningenniveau zoveel mogelijk af te stemmen op (de ontwikkelingen in) de vraag c.q. behoefte van de doelgroep en een sluitende aanpak te realiseren voor jeugdigen (en hun ouders) die zijn aangewezen op hulp of ondersteuning van daarvoor bestaande voorzieningen. Waar nodig worden voor specifieke risico- of doelgroepen geëigende beleidsmaatregelen doorgevoerd. De gemeenten zijn afzonderlijk verantwoordelijk voor hun eigen jeugdbeleid. Deze nota zal het regionale jeugdbeleid voorstellen. Daarbij willen de vier eilandelijke gemeenten nadrukkelijk draagvlak creëren bij jongeren, politiek en instellingen om in gezamenlijkheid de benodigde keuzes te maken voor de komende jaren.

Opbouw van de nota

In hoofdstuk 1, 'Het Perspectief', worden kaders aangegeven voortkomend uit wet- en regelgeving op landelijk-, provinciaal- en regionaal niveau en uit de aanbevelingen uit Operatie Jong. Met name die kaders zijn aangegeven die van belang zijn voor de toegenomen gemeentelijke verantwoordelijkheden op het gebied van jeugdbeleid.

In hoofdstuk 2 worden 'Aandachtspunten en trends voor jeugdbeleid' beschreven. Dit betreft algemene en landelijke trends onder jeugd en meer specifieke gegevens over jeugd op Goeree-Overflakkee.

Hoofdstuk 3 geeft een overzicht van 'Het proces, prioritering en actiepunten'.

Hoofdstuk 4, 'Nieuw beleid en regionale regie' geeft een beschrijving van de wijze waarop nieuw beleid tot stand kan komen, van de regierol van de gemeenten daarin en de gewenste communicatiestructuur.

Hoofdstuk 5 is het afsluitend hoofdstuk en wordt gevuld door een lijst van verklaringen van afkortingen. In de nota wordt verwezen naar bijlagen die bijgevoegd zijn en samen met deze nota de basis vormen voor nieuw perspectief op jeugdbeleid voor Goeree-Overflakkee.

1. Het perspectief, kaders voor het jeugdbeleid

Landelijke, provinciale, regionale en lokale kaders.

1.1. Landelijk kader

Rond jeugd zijn tal van wetten en regelingen opgesteld, die tot doel hebben het kind begeleiding, ondersteuning en bescherming te bieden aanvullend op de taken en plichten van ouders en kinderen zelf. De basis voor deze regelingen wordt gevormd door de *Grondwet* en door het *Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind*. In dit verdrag zijn 41 artikelen opgenomen die de rechten van een kind beschrijven. De overheid is verplicht om kinderen te beschermen volgens deze rechten. Veelal hebben de rechten vooral betekenis voor landen waar armoede heerst, maar de rechten geven ook richting aan het Nederlandse en Regionale jeugdbeleid.

De wetten die de meeste invloed (kunnen) hebben op regionaal en gemeentelijk jeugdbeleid komen hieronder aan de orde¹.

1.1.1. *Wet maatschappelijk ondersteuning*

Met de invoering van de Wmo ontstaat een nieuw wettelijk kader waar zorg- en welzijnsactiviteiten op gemeentelijk gebied, inclusief jeugdvoorzieningen, onder vallen. De Wmo vervangt onder andere de Welzijnswet. Kern van de Wmo is dat de gemeente verantwoordelijk wordt voor het realiseren van een samenhangend geheel van netwerken en voorzieningen die de individuele burger in staat stelt zelfstandig te participeren in de samenleving. Burgers zijn hiervoor in eerste instantie zelf verantwoordelijk. De gemeenten zorgen in aansluiting op deze verantwoordelijkheid voor een aansluitend aanbod van voorzieningen ter ondersteuning van burgers die daarop zijn aangewezen. Participatie in de Wmo kan het best omschreven worden met de termen 'meepraten en meedoen'. Een belangrijke uitdaging van de Wmo is de noodzaak van een fundamentele omslag in denken en doen, die plaatsvindt rond rolverdeling van overheid, burger en uitvoeringsinstellingen op het gebied van welzijn, wonen en zorg.

De Wmo heeft in brede zin betekenis voor het lokale jeugdbeleid, omdat de algemene uitgangspunten ook van toepassing zijn op jeugdbeleid. Deze algemene uitgangspunten zijn in grote lijnen:

- het voorkomen van een beroep op maatschappelijke ondersteuning en het maximaal ondersteunen van kwetsbare mensen die hierop zijn aangewezen;

---

¹ In het sturingsadvies *Koersen op het Kind* dat is opgesteld naar aanleiding van Operatie Jong is een uitgebreid overzicht opgenomen van de wetten en regels die er landelijk bestaan ten behoeve van de jeugd. Het voert te ver om in deze nota alle wetten en regelingen te benoemen, daarvoor verwijzen we u graag naar het sturingsadvies. Dit sturingsadvies is in te zien via de site www.operatie-jong.nl.

- versterken van eigen verantwoordelijkheid en mogelijkheden, niet alleen van het individu, maar ook van zijn omgeving (sociale samenhang, creëren van een civil society²).

Prestatieveld 2 van de Wmo betreft de 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden'. Uit nadere toelichtingen blijkt dat ook de ondersteuning van algemene jeugdactiviteiten hier onder kan vallen, voor zover deze al niet onder prestatieveld 1 (bevorderen sociale samenhang en leefbaarheid) vallen. In het kader van prestatieveld 2 van de Wmo moeten de gemeenten het preventief jeugdbeleid vormgeven. De Wmo stelt echter wel dat de gemeenten elke vier jaar het beleid ten aanzien van een prestatieveld in beeld moeten brengen. Een deel van deze regionale *Nota Jeugdbeleid 2008-2012* kan gezien worden als de beschrijving van regionaal beleid met betrekking tot prestatieveld 2.

Naast inhoudelijke prestatievelden benadrukt de Wmo ook als kernpunten 'participatie van de burger' en 'regie'. Deze onderwerpen zijn ook in het jeugdbeleid voor de komende jaren kernpunten.

1.1.2. Wet op de Jeugdzorg

De Wet op de Jeugdzorg is in 2005 in werking getreden. Deze wet richt zich vooral op de inrichting van de (geïndiceerde) jeugdzorg. De (geïndiceerde) jeugdzorg betreft de zorg aan ouders en kinderen met ernstige opgroei- en opvoedproblemen, die niet opgelost kunnen worden door lokale voorzieningen zoals onderwijs, jeugdgezondheidszorg of maatschappelijk werk.

Hoewel de provincies verantwoordelijk zijn voor de geïndiceerde jeugdzorg, heeft de Wet op de Jeugdzorg ook invloed op het gemeentelijk beleid en wel om twee redenen:

1. In de wet zijn aanwijzingen opgenomen ten aanzien van de aansluiting van (gemeentelijk) jeugdbeleid op de jeugdzorg. Deze aansluiting is van wezenlijk belang voor de kracht van de gehele jeugdzorgketen.
2. In de wet zijn aanwijzingen opgenomen ten aanzien van het takenpakket dat voor rekening van de gemeente komt.

Naar aanleiding van het opstellen van deze wet is getracht een functionele indeling te maken van de taken op het gebied van preventief jeugdbeleid en jeugdzorg. Het functionele model beschrijft welke functies het lokale jeugdbeleid in relatie tot de jeugdzorg minimaal moet vervullen. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de invulling van de volgende vijf functies:

1. informatie en advies;
2. signalering;
3. toegang tot het (gemeentelijk) hulpaanbod, beoordelen en begeleiden;
4. pedagogische hulp (advisering en lichte hulpverlening);

---

² Civil society, of zorgzame samenleving, is een systeem van verbanden waar mensen vrijwillig deel van uitmaken. De Civil Society gaat uit van betrokkenheid van burgers bij de publieke zaak, vergroting van maatschappelijk zelfbestuur, minder overheidsbemoeienis, beperking van commerciële invloeden en versterking van gemeenschapszin en tolerantie (Ministerie van VWS).

5. coördinatie van zorg op lokaal niveau.

De invulling van de vijf gemeentelijke functies is eveneens opgenomen in prestatieveld 2 van de Wmo. Bijlage 2 bevat een nadere toelichting op deze functies. Gemeenten zullen ten aanzien van deze vijf functies voorzieningen moeten creëren of in stand houden.

1.1.3. Ministerie voor Jeugd en Gezin

Operatie JONG, het sturingsadvies Koersen op het kind, is van grote invloed geweest op het rijksbeleid en het gemeentelijk preventief jeugdbeleid. Operatie Jong is in januari 2004 gestart onder leiding van de commissaris voor jeugdbeleid, de heer S. van Eijck, om uitwerking te geven aan één van de uitgangspunten van het kabinet: 'Kinderen en jongeren mogen niet langer tussen wal en schip terecht komen. Kinderen die buiten de boot vallen, moeten terug aan boord.'

Van Eijck kreeg destijds van het kabinet een duidelijke opdracht mee: 'Help de departementen de knelpunten in het jeugdbeleid op te lossen en zorg ervoor dat zij dat samen met het veld doen. Doe voorstellen om de samenhang in het jeugdbeleid te verbeteren en adviseer ons gevraagd en ongevraagd over het jeugdbeleid.' De direct betrokken departementen zijn VWS, OC&W, Justitie, SZW en BZK.

In april 2006 heeft de commissaris voor jeugdbeleid het eerste deel van zijn sturingsadvies *Koersen op het kind* uitgebracht. Het tweede deel, *Kompas voor het nieuwe kabinet*, is 1 november 2006 verschenen. Hierin worden 35 aanbevelingen gedaan aan het kabinet om de bundeling van taken op lokaal niveau te realiseren en over bundeling van de middenstromen. De kernpunten van belang voor gemeenten zijn:

Kind centraal

Centraal in het jeugdbeleid staan de behoeften van het kind. Jeugdbeleid volgt de levensloop van het kind en sluit aan op de leefwereld van het kind. In de uitvoering wordt een scherp onderscheid gemaakt tussen vrijwillige en gedwongen hulp. De bestuurlijke verantwoordelijkheden voor jeugdbeleid worden gelegd bij de overheden die dicht bij het kind en de ouders staan.

Dus de gemeente voor algemeen en preventief jeugdbeleid, de provincie voor de jeugdzorg en het Rijk is voorwaardenscheppend.

Sluitende ketens en afstemming van zorg

Instellingen en instanties dienen beter met elkaar samen te werken en hun activiteiten op elkaar af te stemmen. Uitgangspunt is 'één kind, één plan'.

Deze samenwerking wordt bevorderd door het werken aan een 100% dekkend geheel van Zorg Advies Teams (ZAT's) voor alle jeugdigen van 0-18 jaar. Instellingen gaan samenwerken in een Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) dat in iedere gemeente een laagdrempelig, eerstelijns centrum wordt voor alle jeugdigen en ouders.

In het Centrum worden:

- taken van de jeugdgezondheidszorg ondergebracht;
- de vijf gemeentelijke functies uitgevoerd;
- de schakel met Bureau Jeugdzorg verzorgd;
- en de schakel met de ZAT's geregeld.

Op lokaal niveau worden onder verantwoordelijkheid van de wethouder de algemene en preventieve taken uitgevoerd, waaronder de coördinatie van zorg. Belangrijke instrumenten zijn het Elektronisch Kinddossier en de Verwijzingsindex³, in casu het lokale/regionale signaleringssysteem risicojongeren. Operatie Jong heeft er dus toe geleid dat er enkele grootscheepse en (waarschijnlijk) al op korte termijn spelende ontwikkelingen plaatsvinden. De gemeenten zullen capaciteit, tijd en geld moeten steken in onder meer het elektronisch kinddossier; Centrum voor Jeugd en Gezin; de vijf gemeentelijke functies; de Verwijsindex en de evaluatie en verdere implementatie van de jeugdgezondheidszorg 0- tot 19-jarigen. De Verwijsindex is een landelijk meldsysteem waarop lokale/regionale signaleringssystemen kunnen aansluiten, zodat bijvoorbeeld bij verhuizing van jeugdigen de meldingen niet verloren gaan.. Wat betreft het EKD heeft het Ministerie voor Jeugd en Gezin inmiddels besloten voorlopig af te zien van de invoering van een landelijk EKD. De JGZ instellingen kunnen zelf een van de bestaande EKD-pakketten aanschaffen ten behoeve van de eigen automatisering (Brief aan 2^e Kamer, d.d. 6-11-07).

Bundeling indicatiestellingen

De toeleiding naar specialistische voorzieningen moet jeugdigen en ouders zo min mogelijk belasten en zo kort mogelijk zijn. Dit vereist:

- de integratie van indicatiestellingen van onderwijs en jeugdzorg;
- dat CJG verantwoordelijk is voor de toeleiding c.q. de geïntegreerde indicatiestelling;
- warme overdracht naar de gespecialiseerde zorg en/of naar het speciaal onderwijs (persoonlijke overdracht in plaats van een puur administratieve overdracht van dossiers).

Programma Ministerie voor Jeugd en Gezin

In het programma voor Jeugd en Gezin 2007-2011, in vervolg op de adviezen van Operatie Jong, geeft het ministerie de plannen voor deze periode aan. Vanuit de overweging dat 'stabiliteit in de opvoeding prevaleert boven het recht van ouders om het eigen kind op te voeden', wordt de zogenaamde 'bemoeizorg' gerechtvaardigd en worden beleidsmaatregelen doorgevoerd.

Onder de noemer 'Opgroeï- en opvoedingsondersteuning in de buurt' wil het ministerie:

- de oprichting van Centra voor Jeugd en Gezin in iedere gemeente;
- Zorg Advies Teams met een 100% dekking voor alle leeftijdsgroepen;
- de invoering van een lokaal of regionaal signaleringssysteem dat in tweede instantie gekoppeld kan worden aan de landelijke Verwijsindex Risicojongeren (VIR);
- en de invoering van het Elektronisch Kinddossier (EKD) op lokaal/regionaal niveau.

1.1.4. Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid (WCPV)

Op basis van deze wet hebben gemeenten de regie over de uitvoering van het basispakket jeugdgezondheidszorg. De jeugdgezondheidszorg is bedoeld voor alle kinderen van 0 tot 19 jaar. Op Goeree-Overflakkee wordt dit pakket uitgevoerd door Careyn (0 tot 4 jaar) en de GGD Zuid-Hollandse Eilanden (4 tot 19 jaar). De WCPV schrijft gedetailleerd voor welke concrete producten gemeenten aan moeten bieden. Er wordt in het basispakket onderscheid gemaakt tussen uniforme producten (voor alle

---

³ Het Elektronisch Kinddossier is een digitale versie van het zorgdossier dat de jeugdgezondheidszorg opstelt. Een Verwijzingsindex is een signaleringssysteem dat aangeeft of een kind bij meer dan één instantie bekend is.

jeugdigen en overal in het land op dezelfde manier) en maatwerkproducten (afgestemd op specifieke behoeften en doelgroepen). Voor het maatwerkdeel hebben de gemeenten nog enigszins beleidsvrijheid, voor het uniforme deel niet. De eilandgemeenten hebben de navolgende projecten ingekocht vanuit het maatwerkdeel: samenwerken aan een gezonde school voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs, preventieve jeugd tandzorg, VTO samenwerkingsverband, Oudercursus Een puber in huis, preventieprogramma kindermishandeling, zedenzaken en maatschappelijke onrust, psychosociale problematiek en zorgnetwerken.

1.1.5. Wet op de Kinderopvang

Op 1 januari 2005 is de Wet op de Kinderopvang in werking getreden. Deze wet gaat uit van een vraaggestuurde financiering van de kinderopvang waarbij de ouders de middelen zelf in handen krijgen. De financiering van de kinderopvang wordt overgelaten aan ouders, werkgevers en rijksoverheid. Daarmee is de uitvoering van de kinderopvang niet meer een gemeentelijke taak. De gemeenten zijn nog wel verantwoordelijk voor de kwaliteit van de kinderopvang. Het toezicht op de kwaliteit wordt uitgevoerd door de GGD.

1.1.6. Armoede

In Nederland leven tussen de 400.000-600.000 schoolgaande kinderen op of onder de armoedegrens. Afhankelijk van de gezinssamenstelling van de gezinnen waartoe deze kinderen behoren, betekent dit een structureel tekort van netto € 50 tot € 200 per maand. Eenieder begrijpt dat het meedoen aan schoolse en buitenschoolse activiteiten met leeftijdsgenootjes dan moeilijk ligt.

Schoolgaande kinderen – in de greep van de armoede – kunnen niet of weinig meedoen met een schoolkamp, een werkweek, excursies, sportclubs of kunstzinnige vorming. Zelfs studieboeken, schoolmaterialen en ouderbijdragen vormen een steeds groter probleem.

Meedoen vergroot de horizon van kinderen: zij maken sociale contacten, leren iets voor een ander over te hebben, leren teamgeest, zich te handhaven in een groep, leren om te gaan met winnen en verliezen. Als kinderen dit soort dingen niet leren maar worden buitengesloten, komen niet alleen zij ernstig tekort maar zal de maatschappij daar later duur 'leergeld' voor betalen.

Om aan deze toestand wat te doen, is in 1996 Stichting Leergeld Tilburg opgericht. Functionerend als laatste vangnet voor ouders die onvoldoende middelen hebben om de ontwikkeling van hun kind(eren) te bekostigen of te voorfinancieren. Momenteel telt Leergeld 63 lokale stichtingen (42 operationeel), die allen op dezelfde wijze, hetzelfde doel nastreven, met Leergeld Nederland als een overkoepelende organisatie.

1.1.7. Wet werk en bijstand

Er is geen beleid op rijksniveau, gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet werk en bijstand.

Wanneer niet in eigen levensonderhoud wordt voorzien, doordat er onvoldoende inkomsten zijn, dan is er een beroep mogelijk op de Wet Werk en Bijstand (WWB). Deze wet is van toepassing als er geen recht is op een andere uitkering, of als die uitkering onvoldoende is. De bijstand zorgt ervoor dat de hoogte van het inkomen op het landelijk vastgestelde minimumniveau komt te liggen.

Tegenover dit recht staan ook plichten. De gemeente verwacht van iedere uitkeringsgerechtigde dat hij/zij al het mogelijke doet om (weer) in het eigen onderhoud te voorzien.

Toeslagen

De afdeling Sociale Zaken kan bovenop de bijstandsnormen een toeslag geven van maximaal twintig procent van de uitkering. De hoogte van die toeslag is afhankelijk van de feitelijke woonsituatie. Een alleenstaande (ouder) die kan aantonen dat zij of hij niet met anderen (behalve eigen kinderen onder de 18 jaar) het huis deelt, heeft recht op de maximale toeslag van twintig procent. De uitkering wordt dan zeventig of negentig procent van het wettelijk minimumloon. Kinderen van alleenstaande ouders vallen voor een deel onder deze specifieke doelgroep.

Vermogen

Een deel van het vermogen telt in het kader van de bijstand niet mee. Dit is het 'vrij te laten vermogen'. Informeer bij de afdeling Sociale Zaken naar de normbedragen.

Bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand is geld van de gemeente voor bijzondere, noodzakelijke kosten. Dat zijn kosten die gemaakt worden in bijzondere omstandigheden. Bijvoorbeeld de extra kosten als bij ziekte of handicap of de extra kosten voor schoolgaande kinderen. Wanneer deze noodzakelijke kosten niet zelf betaald kunnen worden omdat er een laag inkomen is, kan bijzondere bijstand worden aangevraagd.

De kosten moeten wel echt noodzakelijk zijn en moeten op geen enkele andere manier vergoed kunnen worden. Dus ook niet via een verzekering, of via een andere subsidieregeling.

Als er onverwacht hoge kosten zijn die normaal gesproken van een uitkering of loon betaald worden, maar waarvoor (op dat moment) geen geld is, kan men soms bijzondere bijstand in de vorm van een lening krijgen. Niet altijd worden alle kosten vergoed. De gemeente kan bepalen dat er een drempelbedrag geldt. Dit drempelbedrag betaalt de persoon per jaar (eenmalig) zelf. Dit bedrag mag niet hoger zijn dan € 115 in 2007. Wanneer het totaal van de gemaakte kosten dit jaar boven het drempelbedrag uitkomt, wordt het meerdere vergoed.

Van bijstand naar werk

Iedereen die bijstand ontvangt, heeft de plicht door (betaalde) arbeid in zijn eigen bestaan te voorzien. Cliënten van Sociale Zaken moeten alles in het werk stellen om een baan te vinden.

Als er geen sprake is van een arbeidshandicap, wordt de cliënt geplaatst op een werkervaringsplaats. Van daaruit worden de interesses, werkervaring en scholing van de cliënt gemonitord. Het doel van zo'n 'work first traject' is de cliënt aan een reguliere baan te helpen.

1.1.8. Kwalificatieplicht/leerplichtwet

De Leerplichtwet houdt in dat leerplichtigen verplicht naar school gaan. De leerplicht geldt voor iedereen die in Nederland woont, dus ook asielzoekers en illegalen. Kinderen zijn leerplichtig vanaf 5 jaar. Volledige leerplicht duurt tot en met het jaar waarin de jongere 16 jaar wordt of tenminste 12 volledige jaren school gevolgd heeft.

Kwalificatieplicht, ingesteld per 1 augustus 2007, geldt voor iedereen die de volledige leerplicht heeft afgerond, nog geen 18 jaar is en geen startkwalificatie heeft. De jongere moet dan elke dag naar school of kiezen voor een combinatie van leren en werken.

Met de kwalificatieplicht is de partiële leerplicht komen te vervallen.

Een startkwalificatie bestaat uit een diploma voor vwo, havo of mbo 2-niveau of hoger.
Een voortijdig schoolverlater is een jongere die de school verlaat voor zijn 18de jaar en geen startkwalificatie heeft.

Ter bestrijding van het voortijdig schoolverlaten zijn door de ministerraad extra maatregelen voorgesteld, waaronder:

- voor- en vroegschoolse educatie om taalachterstanden weg te werken;
- verlenging leerplicht tot 18 jaar door middel van kwalificatieplicht;
- verplichte informatieverstrekking door jongeren aan gemeenten over hun dagbesteding;
- invoeren jongerenloketten in gemeenten om jongeren beter te begeleiden;
- investering in brede scholen.

(Bron: www.postbus51.nl; d.d. 16-10-07)

Naast deze wettelijke regelingen wordt jeugdbeleid ook beïnvloed en bepaald door diverse nota's en beleidsstukken, zowel op landelijk als op provinciaal en regionaal niveau.

1.1.9. Nota Gezinsbeleid 2006, ministerie van VWS

Gezinsbeleid gaat over diverse onderwerpen met veel aandacht voor maatregelen om armoede te bestrijden. De algemene gedachtegang van het ministerie is als volgt: 'Investeren in gezinnen, zodat ouders hun bijzondere taak van opvoeden, het zorgen voor een nieuwe generatie, goed kunnen uitvoeren.' De (rijks)overheid heeft zich de afgelopen jaren veel actiever opgesteld ten aanzien van het gezin en de ondersteuning daarvan. Dat zal nog verder gaan: enerzijds door maatregelen te treffen in de randvoorwaarden voor ouders waardoor zij nog beter in staat gesteld worden hun opvoedingstaak uit te voeren, anderzijds door kinderen te beschermen door eerder en actiever in te grijpen in situaties waarin het mis dreigt te gaan. Het ministerie hecht groot belang aan de balans tussen de eigen verantwoordelijkheid van burgers en het actief ingrijpen door de overheid in situaties waar ingrijpen noodzakelijk is.

Het ministerie heeft een aantal uitgangspunten geformuleerd voor gezinsbeleid, die het de mantra's van het gezinsbeleid noemt:

- Gezinnen, in welke vorm dan ook, zijn een belangrijke entiteit in onze samenleving. Investeren in gezinnen is investeren in de toekomst van de samenleving. Het gezin is het eerste, het kleinste en meest indringende sociale verband waarin een mens functioneert.
- Goed lopende gezinnen zijn van belang voor een goed lopende samenleving. Het belang van het kind staat daarbij centraal.
- Het beleid voor gezinnen heeft vele gezichten. Het is een veelheid van samenhangende aanpakken en bestaat uit een wisselwerking tussen maatschappelijke ontwikkelingen en beleid op gemeentelijk en rijksniveau.
- De overheid richt zich vooral op het scheppen van voorwaarden voor het goed functioneren van het gezin. Dit betekent dat ouders de rol als opvoeder goed kunnen

vervullen en tegelijkertijd toekomen aan het invullen van andere maatschappelijke functies.

- Kinderen zijn de kwetsbaarste partij in een gezin. Daarom grijpt een overheid actief in bij situaties waar de rechten en ontwikkelingsmogelijkheden van het kind in het gedrang komen.

1.1.10. Onderwijsachterstandenbeleid en lokale educatieve agenda

Met de decentralisatie en de toegenomen autonomie van scholen verschuiven de verhoudingen tussen onderwijs en gemeenten drastisch. Door de inwerkingtreding van de nieuwe Wet Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) raakt de gemeente haar regiepositie en het grootste deel van haar financiële sturingsmiddelen in het Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (GOA) kwijt. Het geld gaat rechtstreeks naar de scholen en de schoolbesturen.

Gemeentelijk OnderwijsAchterstandenbeleid (GOA-beleid)

Sinds de introductie van het onderwijsstimuleringsbeleid in 1973 speelt de gemeente een rol in het onderwijsachterstandenbeleid. Aanvankelijk via projectenbeleid (onderwijsstimuleringsbeleid), maar sinds 1998 via de Wet Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid (wet GOA).

In het kader van deze wet is de gemeente verantwoordelijk voor het lokale onderwijsachterstandenplan, waarin alle middelen voor het onderwijsachterstandenbeleid (ook de schoolmiddelen) - in overleg met de schoolbesturen - een bestemming krijgen.

OnderwijsAchterstandenBeleid (OAB-beleid)

Vanaf 1 augustus 2006 is de nieuwe wet Onderwijsachterstandenbeleid van kracht geworden. Door deze nieuwe wetgeving worden de verantwoordelijkheden van scholen, gemeenten en Rijk sterk gewijzigd. De scholen zijn met invoering van dit beleid verantwoordelijk geworden voor het bestrijden van onderwijsachterstanden. Van hen wordt verwacht dat zij in een zo vroeg mogelijk stadium starten met het bestrijden van onderwijsachterstanden bij alle achterstandsleerlingen. Een groot deel van het nu nog gemeentelijk budget voor het GOA-beleid gaat met de invoering van de nieuwe wet rechtstreeks naar de scholen (de schoolbesturen).

Gemeenten ontvangen nog een resterend deel dat dient te worden ingezet voor:

1. *VVE-beleid*: de voor- en vroegschoolse educatie;
2. *Schakelklassen*: een jaar extra ondersteuning voor leerlingen met grote taalachterstanden;
3. *Lokale Educatieve Agenda*: tenminste jaarlijks overleg met schoolbesturen, over in ieder geval het voorkomen van etnische segregatie, het bevorderen van integratie en het bestrijden van achterstanden. Voor de 31 grote gemeenten (waaronder Den Haag) worden deze middelen opgenomen in de brede doeluitkering voor het grote stedenbeleid.

De lokale educatieve agenda

In de wet Onderwijsachterstandenbeleid worden gemeenten en schoolbesturen verplicht om minimaal één keer per jaar gezamenlijk overleg te voeren over het bevorderen van integratie, het tegengaan van segregatie en het bestrijden van onderwijsachterstanden. De doelen van dit overleg zijn in het wetsvoorstel Onderwijsachterstandenbeleid als volgt verwoord:

- het creëren van een doorlopende leerlijn van voorschoolse educatie naar het basisonderwijs;

- het realiseren van een betere spreiding van achterstandsleerlingen van het basisonderwijs over de scholen in een gemeente;
- het terugdringen van de achterstandsproblematiek in een gemeente;
- het maken van afspraken over het uitwisselen van leraren en leerlingen en het gezamenlijk organiseren van activiteiten om integratie te bevorderen;
- het maken van afspraken over de aanwending van de gemeentelijke middelen ten behoeve van het bestrijden van onderwijsachterstanden.

Overlegonderwerpen VO

Voor het VO zijn er vanuit eerdere wetsvoorstellen eveneens onderwerpen naar voren gekomen waarover gemeenten en schoolbesturen van gedachten dienen te wisselen. Het gaat hierbij om:

- het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten;
- het zorg dragen voor een goed functionerende jeugdketen;
- de doorlopende leerlijn van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs en van het voortgezet onderwijs naar de beroeps- en volwasseneneducatie;
- de aanpak van probleemcumulatie (indien hiervoor aanvullende financiering is verkregen).

Zie voor nadere informatie: <http://www.delokaleeducatieveagenda.nl>

1.2. Provinciaal kader

De Provincie Zuid-Holland is verantwoordelijk voor de aansturing van de geïndiceerde jeugdzorg en het Bureau Jeugdzorg. Inherent daaraan heeft zij een taak in het realiseren van de aansluiting tussen (gemeentelijk) jeugdbeleid en jeugdzorg. Dit is vastgelegd in de Wet op de Jeugdzorg. Bureau Jeugdzorg wordt nog ingezet voor verlening van niet-geïndiceerde ambulante jeugdzorg en de instandhouding van de kindertelefoon. De niet-geïndiceerde ambulante zorg is in principe een gemeentelijke taak onder de noemer 'licht pedagogische hulp'. De provinciale overheid zet zich in voor de versterking van de lokale preventieve zorg en de inzet van veelbelovende en effectieve programma's. Voorbeelden van dergelijke programma's zijn Home-Start, Stevig Ouderschap en Communities that Care of Veilig opgroeien. De Provincie Zuid-Holland heeft een convenant aansluiting jeugdbeleid op jeugdzorg afgesloten met de gemeenten rond de thema's opvoedondersteuning, aansluiting Onderwijs – Zorg en kindermishandeling en preventie jeugdcriminaliteit. Op Goeree-Overflakkee is het convenant in zijn geheel opgenomen in de Regionale Agenda Samenleving (RAS) 2006-2008, waarin ook nog aanvullingen zijn opgenomen rond professionalisering van het peuterspeelzaalwerk en aansluiting Onderwijs – Arbeidsmarkt.

Jaarlijks wordt over de convenantthema's jeugd een actieprogramma opgesteld in overleg met de provincie, waarin tevens wordt vastgelegd welke inspanningen partijen zullen leveren ter verwezenlijking ervan. De actiepunten zijn, voorzover nog niet gerealiseerd, meegenomen als aandachtspunten voor beleid in deze nota.

De monitoring van de vorderingen wordt tweejaarlijks uitgevoerd door Tympaan. Over het jaar 2005 is een rapport uitgebracht, een zogenaamde nul-meting.

1.3. Regionaal Kader

In 1999 hebben de vier gemeenten op Goeree-Overflakkee gezamenlijk eilandelijk jeugdbeleid geformuleerd in de nota *Samenhangend preventief jeugdbeleid voor de regio Goeree-Overflakkee*. In 2002 is dit beleid herzien en is een nieuwe eilandelijke nota opgesteld *Verleden, heden en toekomst, regionaal jeugdbeleid op Goeree-Overflakkee*, met daarin de zogenoemde *Horizonnotitie*. In deze notitie werd een horizon geschetst voor het regionale jeugdbeleid op basis van de gestelde prioriteiten. De regionalisering en versterking van het jeugd- en jongerenwerk en het verder ontwikkelen van de regionale infrastructuur zijn de belangrijkste prioriteiten uit deze nota die ten uitvoer zijn gebracht.

In september 2006 zijn in bestuurlijk overleg voorstellen besproken over een andere inzet van het jongerenwerk. Bij de uitwerking van de voorstellen werd geconstateerd dat er inmiddels dermate veel ontwikkelingen gaande zijn (zowel lokaal en eilandelijk als provinciaal en landelijk) dat een herijking van het regionale jeugdbeleid op zijn plaats is. De verantwoordelijke wethouders willen een kader waarmee perspectief geboden wordt aan de verdere ontwikkeling van regionaal jeugdbeleid en waarmee het regionale jeugdbeleid geplaatst wordt binnen de nieuwe regelgeving en daaraan gekoppeld beleid. Hierbij moet met name gedacht worden aan de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en de adviezen van Operatie Jong. Tevens speelt een rol de aandacht die jongeren meer en meer opeisen in het publieke domein.

In de Wmo hebben ook andere prestatievelden dan het eerder genoemde prestatieveld 2, relatie met jeugd en jeugdbeleid. Hierbij moet gedacht worden aan:

- “leefbaarheid en sociale samenhang” (prestatieveld 1);
- “ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers” (prestatieveld 4);
- en “verslavingszorg” (prestatieveld 9).

De Wmo in zijn geheel biedt met het uitgangspunt “iedereen moet meedoen” het kader om integraal jeugdbeleid te voeren: jeugd wordt aangesproken om te participeren als burger in de samenleving en de lokale overheid faciliteert de deelname aan de samenleving en biedt hulp daar waar uitval dreigt.

In het voorjaar van 2007 hebben de vier gemeenten op Goeree-Overflakkee de startnotitie *Regionaal preventief jeugdbeleid 2008-2012* vastgesteld. Uitgangspunt voor het preventieve jeugdbeleid is dat ouders primair verantwoordelijk zijn voor de opvoeding van hun kinderen. Het gemeentelijk jeugdbeleid is aanvullend met betrekking tot algemene ondersteuning aan alle ouders en kinderen en specifieke ondersteuning op het moment dat kinderen extra steun nodig hebben in hun ontwikkeling of ouders bij de opvoeding. Leidend voor de inrichting van het jeugdbeleid is de levensloop van het kind: het beleid volgt de behoeften van het kind in elke levensfase. Hieraan kan alleen dan tegemoet gekomen worden als het beleid integraal is, dat wil zeggen dat er aandacht is voor alle leefgebieden en leeftijdsgroepen van jeugd en dat het beleid samenhang vertoont. In bijlage 3 wordt een overzicht gegeven van de instellingen die een taak hebben in het voorzieningenpakket per leeftijdscategorie.

Met de vaststelling van de startnotitie is tevens het startsein gegeven voor het proces om te komen tot nieuw jeugdbeleid.

1.3.1. Advies Wmo-adviesraad Goeree-Overflakkee

Op 21 september heeft de Wmo-adviesraad in een brief (bijlage 4) haar reacties gegeven op de Startnotitie Jeugd in Perspectief en het daarbij horende plan van aanpak.

De raad geeft een denkrichting om de volgende punten uit te werken:

- Vóór er problemen ontstaan moeten er gezonde structuren beschikbaar en toegankelijk zijn;
- Ouders versterken in hun opvoedersrol en verantwoordelijkheid daarin, ook zonder dat er opvoedproblemen zijn;
- Versterking van gezonde structuren in de samenleving, zodat jongeren niet afglijden in verveling en probleemgedrag;
- Hangplekken (zie voorbeelden in brief) dienen fysiek deel uit te maken van de (dorps)gemeenschap en centraal gesitueerd te zijn;
- Stimuleren van verenigingsleven onder diverse doelgroepen jongeren en hen daarbinnen hun eigen rol en verantwoordelijkheden geven;
- Zoeken naar nieuwe rol (zie voorbeelden in brief) voor jongeren binnen de ontwikkeling van de sociale cohesie.

(bron: brief van de Wmo-adviesraad GO, 21 september, kenmerk: PBC/imp-09043.07)

1.4. Lokaal Kader

Het Eilandelijk beleid richt zich vooral op het preventieve jeugdbeleid en aspecten van algemeen jeugdbeleid, zoals het in stand houden van jeugd- en jongerenwerk, die uit overwegingen van effectiviteit en efficiency vragen om een regionale aanpak.

Dit doet niets af aan de verantwoordelijkheid van de afzonderlijke gemeenten om het lokale jeugdbeleid zelf vorm te geven en daarin hun eigen beleidsruimte te creëren.

Een aantal beleidspunten die in deze nota naar voren zijn gekomen vragen om acties op lokaal niveau, zoals bijvoorbeeld de inrichting van de buitenruimte, sportvoorzieningen, informatie en participatie, e.d.

Daarnaast is het algemeen jeugdbeleid gericht op het in standhouden of verbeteren van algemene voorzieningen voor jeugdigen. De gemeenten willen daarmee bevorderen dat alle jeugdigen de mogelijkheid krijgen om zich optimaal te ontplooiën en te ontwikkelen.

1.5. Conclusie hoofdstuk 1

Algemeen en preventief jeugdbeleid staan hoog op de politieke agenda.

Dat geldt voor de landelijke en provinciale overheden en ook voor Goeree-Overflakkee.

Jeugdbeleid is een categoriaal beleid, hetgeen impliceert dat het te maken heeft met een breed scala aan wet- en regelgeving voor de diverse sectoren. Het creëren van samenhang, zoals bepleit door Operatie Jong, vergt veel inzet van betrokkenen en van de regie, maar biedt ook nieuwe kansen.

Het Ministerie voor Jeugd en Gezin wil, als Programmaministerie, de versterking van preventief en algemeen jeugdbeleid bevorderen, maar is voor wet- en regelgeving aangewezen op andere ministeries. Vooralsnog wordt prioriteit gegeven aan versterking van het lokaal preventief jeugdbeleid en het jeugdzorgbeleid.

Gemeenten hebben qua wetgeving voor preventief jeugdbeleid vooral te maken met de Wmo. Jeugd heeft te maken met diverse prestatievelden van de Wmo, maar alleen prestatieveld 2 heeft direct betrekking op jeugd en dan met name in termen van opgroeien en opvoeding. In dit prestatieveld zijn ook de vijf gemeentelijke functies ondergebracht die voortkomen uit de Wet op de Jeugdzorg (2005).

Omdat vanuit de Rijksoverheid het lokaal preventief jeugdbeleid sterk wordt gepromoot, als middel om ernstige problemen te voorkomen, is het logisch dat de gemeenten hierop een belangrijk accent leggen bij de vernieuwing van jeugdbeleid. Het vertalen van uitgangspunten als 'Het kind centraal', 'Vraaggericht', 'Eén kind, één plan' in concrete acties en producten is geen sinecure en vraagt om een sterke regie. Om met dit beleid aan te sluiten op de vragen van de doelgroepen is een aanpak wenselijk waarbij structurele participatie is geregeld van jeugdigen, ouders en uitvoerende instellingen. Naast het preventieve beleid is het van belang dat het jeugdbeleid goed op orde is. Ook de Wmo-adviesraad Goeree-Overflakkee richt hierop de aandacht.

Achterliggende gedachte is dat een goed algemeen jeugdbeleid een stevige basis vormt voor de ontwikkeling en ontplooiing van jeugdigen tot zelfredzame en participerende burgers. Daarmee wordt tevens inhoud gegeven aan de bedoelingen van de Wmo.

In dit hoofdstuk is in beeld gebracht dat wet- en regelgeving en decentralisatie van overheidstaken naar gemeenten aanleiding vormen voor het vernieuwen van jeugdbeleid.

In hoofdstuk 2 zal nader worden ingegaan op de ontwikkelingen en trends rond jeugd die vragen om beleid dat daarop anticipeert.

2. Aandachtspunten en trends jeugdbeleid Goeree-Overflakkee

In het vorige hoofdstuk zijn landelijke, provinciale, regionale en lokale kaders geschetst, welke van invloed (kunnen) zijn op het regionaal en gemeentelijk jeugdbeleid. Met die kaders moet vanzelfsprekend rekening worden gehouden bij het formuleren en de uitvoering van nieuw jeugdbeleid. Als gemeenten een goed jeugdbeleid willen hebben, moet er verder gekeken worden dan vastgestelde kaders. Wensen, ideeën en opmerkingen vanuit de doelgroep zelf, maar ook vanuit het veld van instellingen die met jeugd werken, zijn zeer van belang bij het formuleren van een goed jeugdbeleid. De gemeenten op Goeree-Overflakkee hebben dit onderkend en vooral om die reden interactieve bijeenkomsten georganiseerd om input (en natuurlijk ook draagvlak) te krijgen van de jeugd, instellingen die met jeugd werken en/of te maken hebben en raadsleden. De uitkomsten van de bijeenkomsten zijn samengevat in de nota 'Compilatie Participatieproces'. Deze is als bijlage 6 bij deze nota terug te vinden.

Aan input vanuit de jeugd, (jeugd)instellingen en raadsleden kan dus niet worden voorbijgegaan. Dat geldt echter ook voor de vele gegevens die beschikbaar zijn over Goeree-Overflakkee op het gebied van demografie, jeugdgezondheid, jeugdcriminaliteit, jeugdzorg en vrijetijdsbesteding. Cijfers en data rondom deze zaken worden in bijlage 5 geven een beeld van de huidige situatie en laten zien waar de knelpunten zitten voor Goeree-Overflakkee. Voor een weergave van bestaande voorzieningen op Goeree-Overflakkee wordt u verwezen naar bijlage 1: startnotitie *Jeugd in perspectief*. In hoofdstuk 4 van die notitie wordt het bestaand preventief jeugdbeleid geschetst.

2.1. Landelijke trends

In de media en de pers wordt veel aandacht besteed aan jeugd. Helaas meestal in negatieve zin. Problemen van en met jeugd vragen om beleid om dit tegen te gaan. Landelijk beleidsthema's worden steeds vaker doorgeschoven naar de gemeenten, zoals recent het alcohol matigingsbeleid en de verkoop van alcohol aan jongeren onder 16 jaar.

Momenteel vragen ook onderstaande punten de aandacht:

- risico- en experimenteergedrag op gebied van gezondheid, drugs en seksualiteit;
- schoolverzuim en voortijdig schooluitval;
- jeugdwerkloosheid;
- overlast en criminaliteitsbestrijding en wapenbezit;
- jongerenhuisvesting;
- radicalisering.

Als positieve punten kunnen worden genoemd:

- maatschappelijke stages;
- jeugdparticipatie ook bij projecten sociale cohesie.

2.2. Provinciaal beleid

In het uitvoeringsprogramma 2008 benadrukt de provincie het belang van preventief jeugd(zorg)beleid om tijdige hulp mogelijk te maken en zodoende de vraag naar zwaardere vormen van hulp te verminderen.

Het programma kent drie lijnen:

1. het gezin heeft de belangrijkste positie in de opvoeding;
2. preventief werken staat voorop;
3. geen vrijblijvendheid meer.

De ontwikkelingsvoorwaarden voor elke jeugdige zijn: Gezond opgroeien; Veilig opgroeien; Steentje bijdragen aan de maatschappij; Talenten ontwikkelen en plezier hebben; Goed voorbereid zijn op de toekomst.

Verder benadrukt de provincie het belang van jeugdparticipatie ook bij bredere maatschappelijke vraagstukken, zoals momenteel het voor jongeren aantrekkelijk maken van het recreatiegebied Brouwersdam.

Wat betreft het preventief jeugdbeleid benadrukt de provincie het belang van de oprichting van Centra voor Jeugd en Gezin en de vijf gemeentelijke functies, de Verwijsindex/signaleringssysteem risicojeugd en Elektronisch Kinddossier, het werken met effectieve interventies, aanpak kindermishandeling, onderwijs – zorg en onderwijs – arbeidsmarkt en voorkomen jeugdcriminaliteit. Verder wordt gewezen op het belang van een sterke regierol van gemeenten. De provincie ondersteunt het preventief jeugdbeleid door de inzet van autonome middelen en de inzet van middelen voor expertisecentrum en steunfuncties/Centrum voor Maatschappelijke Ondersteuning (CMO). Daarnaast financiert de provincie de jeugdzorg.

In convenanten zijn de drie thema's opgenomen:

- opvoedingsondersteuning
- onderwijs - jeugdzorg
- preventie jeugdcriminaliteit en kindermishandeling.

2.3. Demografische gegevens

Voordat aandachtspunten voor Goeree-Overflakkee in beeld zullen worden gebracht, is het van belang kennis te hebben van de doelgroep en de leeftijdsopbouw. Jeugdbeleid is gericht op kinderen en jeugdigen van 0 tot en met 22 jaar en hun ouders. Op Goeree-Overflakkee hebben we het over 13.496 kinderen en jeugdigen, iets meer dan 28% van de totale bevolking.

De leeftijdsopbouw van de jeugd op Goeree-Overflakkee is per 1 januari 2007 als volgt:

Leeftijd	Dirksland		Goedereede		Middelharnis		Oostflakkee		
	M	V	M	V	M	V	M	V	
0 t/m 4 jaar	293	268	375	389	517	488	284	272	
5 t/m 12 jaar	505	461	605	565	914	892	539	483	
13 t/m 17 jaar	278	272	359	350	582	622	310	282	
18 t/m 22 jaar	241	195	348	290	510	472	264	271	
M en V	1.317	1.196	1.687	1.594	2.523	2.474	1.397	1.308	
Totaal	2.513		3.281		4.997		2.705		13.496

Het aantal jeugdigen neemt de komende jaren nog licht toe. Daar tegenover staat dat Goeree-Overflakkee binnen de provincie een van de meest vergrijsde regio's is (bron: Staat van de Zuid-Hollandse Samenleving 2006).

2.4. Goeree-Overflakkee

Onder meer op basis van cijfers van het CBS, de Monitor Jeugd van de GGD-ZHE, het KLPD, Bureau Jeugdzorg, het AMK Zuid-Holland en de regionale agenda beroepsonderwijs Z-H, subregio Goeree-Overflakkee (2006), zijn dit de belangrijkste aandachtspunten voor Goeree-Overflakkee:

- Geestelijke gezondheidsproblemen hebben gevolgen voor de gezondheid, de openbare veiligheid, arbeids- dan wel schoolverzuim, geweld in huis en dakloosheid; geestelijke gezondheid van de jeugd op Goeree-Overflakkee blijft daarom punt van aandacht.
- (Ernstig) overgewicht van jeugd op Goeree-Overflakkee laat een stijgende lijn zien en moet daarom meegenomen worden als aandachtspunt.
- Vanuit de norm Gezond Bewegen blijft sport en beweging voor de jeugd een belangrijk aandachtspunt.
- Alcohol- en drugsgebruik onder jongeren op Goeree-Overflakkee blijft een punt van zorg; thema's als preventie, hulpverlening en handhaving moeten verder worden geoptimaliseerd en structureel worden gemaakt. Verslaving in welke vorm dan ook, moet onder de aandacht blijven.
- Jeugdcriminaliteit moet een punt van aandacht blijven, omdat de cijfers een (licht) stijgende lijn laten zien. Daarnaast hangt (jeugd)criminaliteit samen met veiligheid en je veilig voelen. Er is indirect een link met jeugdcriminaliteit, maar veiligheid en je veilig voelen hangt hier wel mee samen. Ook om deze reden moet jeugdcriminaliteit (en het voorkomen ervan) onder de aandacht van de gemeenten op Goeree-Overflakkee blijven.
- Een betere afstemming en samenwerking tussen de diverse organisaties is dus ook een punt van aandacht.
- Doorverwijzing, een sluitende aanpak in de jeugdzorgketen, versterking van het aanbod opvoedingsondersteuning en gezinsondersteuning blijven (hoewel ook al

gedeeltelijk opgenomen in het convenant aansluiting Jeugdbeleid – Jeugdzorg 2005-2008 en de RAS) punten van aandacht.

- Het totaal aantal meldingen van kindermishandeling laat een stijgende lijn zien en moet daarom een aandachtspunt zijn.
- Er is behoefte aan ontmoetingsplaatsen; niet alleen in de buitenruimte, maar ook in de vorm van jeugdcentra met inloop en activiteiten.
- Het gebrek aan (het gevoel van) veiligheid van mensen die hangjongeren moeten passeren, blijkt een aandachtspunt te zijn.
- Jongere jeugd heeft vooral behoefte aan aantrekkelijke speelterreinen en georganiseerde activiteiten.
- Te veel schooluitval, waardoor te weinig rendement. Behoefte aan subregionale opvang, time-outvoorziening en goede zorgstructuren.
- Tekort aan stageplaatsen en werkervaringsplaatsen.
- Te weinig jonge mensen worden ondernemer; vergroten aantal leerlingen in beroepsonderwijs dat eigen bedrijf wil starten.
- Het opleidingsniveau en daaraan gerelateerd het inkomensniveau blijft achter bij landelijke tendensen.

NB. Opgemerkt moet worden dat Goeree-Overflakkee een bloeiend verenigingsleven kent waaraan ook door een groot deel van de jeugd wordt deelgenomen.

2.5. Conclusie hoofdstuk 2

Landelijke trends en aandachtspunten waarmee jeugdigen te maken hebben zijn in meerdere of mindere mate ook terug te vinden bij de jeugd op Goeree-Overflakkee. Landelijke ontwikkelingen op het gebied van preventief jeugdbeleid zullen ook eilandelijk aangepakt moeten worden, zoals versterking van de ketensamenhang en de invulling van de gemeentelijke functies in preventief jeugdbeleid.

Meer aandacht voor schooluitval, stage en werkervaringsplaatsen en het stimuleren van eigen bedrijven is nodig om achterstanden in opleidingsniveau en inkomens te voorkomen.

Daarnaast spelen zaken van algemeen jeugdbeleid een rol die meer specifiek gelden voor het eiland, zoals de behoefte aan ontmoetingsruimte en activiteiten voor de jongere jeugd en het veiligheidsbeleid.

In het volgende hoofdstuk wordt een samenvatting gegeven van het proces en van de belangrijkste punten uit hoofdstukken 1 en 2, waarna de prioriteiten voor nieuw beleid zijn geformuleerd.

Vervolgens zijn de actiepunten beschreven die kunnen bijdragen aan het realiseren van de prioriteiten.

3. Proces, prioritering en actiepunten nieuw beleid

3.1. Het proces

Het proces naar nieuw jeugd beleid bestaat uit enkele onderdelen.

Er heeft een evaluatie plaatsgevonden van het bestaand jeugd beleid op Goeree-Overflakkee.

Landelijke ontwikkelingen en veranderende wetgeving zoals beschreven in hoofdstuk 1 vragen om vernieuwing en bijstelling. Aandachtspunten, trends en onderzoeksgegevens zoals opgenomen in hoofdstuk 2 worden toegespitst op de jeugd in Goeree-Overflakkee. Daarnaast heeft een participatieproces plaatsgevonden waarbij jongeren, instellingsmedewerkers en raadsleden hun visie en ideeën over jeugd beleid hebben aangegeven, hetgeen is bijeengebracht in de nota 'Compilatie participatieproces'.

De inventarisatie levert een fors aantal punten op die in aanmerking komen voor nieuw beleid of bijstelling van bestaand beleid. Omdat niet alles tegelijk kan worden uitgevoerd worden prioriteiten gesteld. Deze prioriteiten zijn beschreven in paragraaf 3.2.

Nadrukkelijk wordt gesteld dat deze prioriteiten de eerste aandachtsgebieden voor nieuw beleid vormen. Dat wil niet zeggen dat andere zaken uit het oog verloren worden. De keuze komt voort uit de overtuiging dat hiermee de meest pregnante onderwerpen worden aangepakt die ook in de inventarisatie naar boven zijn gekomen en dat hiermee ook invulling wordt gegeven aan de wettelijke taken van de gemeenten.

Vervolgens zijn in paragraaf 3.3 de actiepunten beschreven die moeten bijdragen aan de verwezenlijking van de beleidsprioriteiten.

3.1.1 Evaluatie en startnotitie jeugd beleid.

Zoals beschreven in hoofdstuk 1 onder 'Regionaal kader' heeft de evaluatie van het jeugd beleid in september 2006 geleid tot de startnotitie voor nieuw jeugd beleid. Landelijke ontwikkelingen en nieuwe wettelijke regelingen zijn aanleiding geweest om het jeugd beleid te herzien, zoals de ontwikkeling van centra voor Jeugd en Gezin, de invoering van lokale/regionale signaleringssystemen en de landelijke Verwijsindex en het Elektronisch Kinddossier.

Uitgangspunt bij de ontwikkeling van nieuw beleid is dat het beleid participatief tot stand komt, Wmo-proof is en de levensloop van het kind centraal staat.

De participatie krijgt gestalte in 'het horen van betrokkenen'. Dit zijn enerzijds de doelgroepen jeugdigen en anderzijds de uitvoerende instellingen en raadsleden. De resultaten van dit proces zijn terug te vinden in de nota 'Compilatie participatieproces'.

De levensloop van het kind centraal heeft vooral betrekking op situaties waarin risico's bestaan in de sfeer van opgroeien en opvoeden.

De Wmo geeft in prestatieveld 2 'op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden' aanwijzingen specifiek gericht op jeugd. Dit krijgt gestalte door invulling van de vijf gemeentelijke functies voortkomend uit de Wet op de Jeugdzorg 2005: informatie over opgroeien en opvoeden; signalering van problemen bij jeugdigen; toegang en toeleiding naar zorg; licht pedagogische hulp; coördinatie van zorg. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor de invulling van dit preventieve jeugd beleid.

Verder heeft de Wmo ook in brede zin betrekking op jeugd, bijvoorbeeld in het versterken van sociale cohesie, hetgeen in deze nota vooral terug te vinden is onder punten voor algemeen jeugd beleid.

3.1.2 Samenvatting kaders hoofdstuk 1

Als kader voor preventief jeugdbeleid worden de vijf gemeentelijke functies in het jeugdbeleid in aansluiting op de jeugdzorg gebruikt. Deze functies zijn:

1. informatie en advisering over problemen met opgroeien en opvoeden;
2. signaleren van problemen van jeugdigen met opgroeien of problemen van ouders met opvoeden;
3. toeleiden naar zorg;
4. licht pedagogische hulp;
5. coördinatie van zorg.

Deze functies zijn dominant voor preventief jeugdbeleid en opgenomen in de Wmo onder prestatieveld 2. Met de invulling van die functies wordt een belangrijk deel van de aanbevelingen uit Operatie Jong en van de actiepunten in de Convenanten jeugd tussen gemeenten en de Provincie gerealiseerd. Voor de invoering c.q. versterking van deze functies wordt gewezen op het belang van de gemeentelijke regie en de ontwikkeling van Centra voor Jeugd en Gezin, alsmede het opzetten van een signaleringssysteem (Verwijsindex) risicojeugd.

Andere thema's in de prestatievelden van de Wmo, zoals leefbaarheid, informatiefunctie, mantelzorg en vrijwilligersbeleid en verslavingszorg, zijn binnen enkele actiepunten van jeugdbeleid een integraal onderdeel.

3.1.3 Samenvatting aandachtspunten en trends hoofdstuk 2

Landelijk

De landelijke trends vragen vooral veel aandacht voor problemen van en met jongeren op het gebied van scholing en arbeid, risicogedrag, overlast en criminaliteit.

Provincie

Het provinciale beleid richt zich primair op versterking van de preventie. De bovengenoemde trends vinden we terug in de convenanten jeugdbeleid.

Het uitvoeringsprogramma 2008 van de provincie kent drie lijnen:

1. het gezin heeft de belangrijkste positie in de opvoeding;
2. preventief werken staat voorop;
3. geen vrijblijvendheid meer.

Verder benadrukt de provincie het belang van de oprichting van Centra voor Jeugd en Gezin en de vijf gemeentelijke functies, de Verwijsindex/signaleringsysteem risicojeugd en Elektronisch Kinddossier, alsmede het belang van een sterke regierol van gemeenten.

In convenanten zijn de drie thema's opgenomen:

- opvoedingsondersteuning
- onderwijs - jeugdzorg
- preventie jeugdcriminaliteit en kindermishandeling.

Goeree-Overflakkee

Op pagina 23 is reeds een overzicht gegeven van de belangrijkste aandachtspunten die voortkomen uit onderzoeken en cijfermatige gegevens van het CBS, de Monitor Jeugd van de GGD-ZHE, het KLPD, Bureau Jeugdzorg en het AMK Zuid-Holland.

In verhouding tot de landelijke trends en aandachtspunten zijn de ontwikkelingen op Goeree-Overflakkee niet schrikbarend. Dat wil echter niet zeggen dat er geen reden is tot het voeren van een beleid dat risico's en negatieve tendensen terugdringt. In samenwerking met de instellingen zullen gemeenten het algemeen en preventief beleid op het gebied van gezondheidszorg, onderwijs, welzijn en veiligheid kunnen versterken.

3.1.4 Het participatieproces - het horen van de betrokkenen

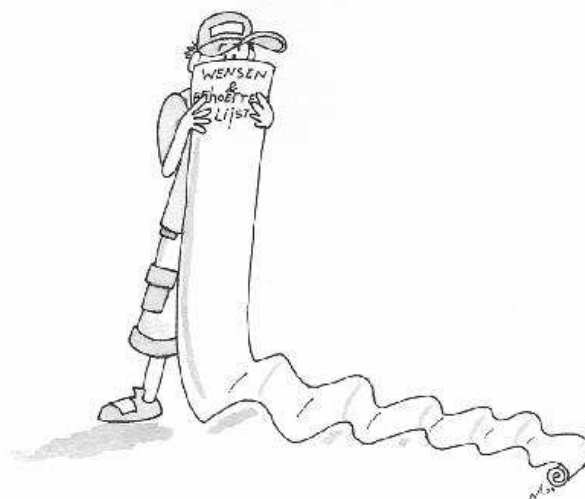
Hoewel gemeenten een zeer bijzondere verantwoordelijkheid hebben in het tot stand komen van jeugdbeleid, is het noodzakelijk dat de direct betrokkenen in gelegenheid worden gesteld aan te geven waaraan zij denken dat meer aandacht besteed moet worden. Het doel van het bevragen van deze betrokkenen is niet alleen dat meer inzicht wordt verkregen en zaken aan de orde komen die anders wellicht zouden zijn vergeten, maar ook dat, indien aan oplossingen wordt gewerkt, een zo groot mogelijk draagvlak aanwezig zal zijn voor de inspanningen die hiervoor nodig zijn. Om de informatie gestructureerd aangeboden te krijgen is gekozen voor het behandelen van drie thema's, te weten:

“Weet waar je moet zijn”

“Trots op Goeree-Overflakkee”

“Voel je veilig”.

Gekozen is om het participatieproces in vier groepen vorm te geven. Natuurlijk zijn de meest direct betrokkenen, de jeugdigen, woonachtig op het eiland Goeree-Overflakkee. Zij zijn dan ook als eerste bevraagd op de drie bovengenoemde thema's. Gezien het feit dat de vraagstelling aan kinderen tot en met de lagere schoolleeftijd op andere wijze dient te worden geformuleerd dan bij de 'oudere' jeugd, hebben hiervoor twee trajecten plaatsgevonden.

Eén traject was gericht op de jeugd tot 12 jaar. De eilandelijke basisscholen hebben medewerking verleend bij het selecteren van een groot aantal deelnemers uit deze categorie. Om ervoor zorg te dragen dat niet in een te grote groep moest worden gewerkt, hebben deze activiteiten per gemeente plaatsgevonden. De gemeenten zijn bij dit onderdeel ondersteund door medewerkers van PJ PARTNERS om op een zeer speelse manier veel relevante informatie te verkrijgen.

Daarnaast was een ander informatietraject gericht op het krijgen van informatie op dezelfde drie thema's van de jeugd van 12 jaar en ouder. Deze groep is eilandelijk benaderd, en is uitgenodigd om op een centrale plaats op het eiland in gesprek te gaan met de wethouders.

Op een kleine afstand van de meest direct betrokkenen staan hulpverleningsinstellingen voor jeugdigen en sociaal culturele (vrijwilligers)organisaties. Op grond hiervan is ook deze grote groep in de gelegenheid gesteld om aan te geven in welke richting nieuw beleid zou moeten worden ontwikkeld.

Om ook een zo groot mogelijk draagvlak te verkrijgen bij de gemeenteraadsleden van de vier eilandelijke gemeenten, zijn ook zij tenslotte in gelegenheid geweest te reageren op hetgeen de eerdere groepen hebben aangegeven, en de eigen prioriteiten te formuleren.

Het geheel is beschreven in de nota '*Compilatie participatieproces Jeugdbeleid Goeree-Overflakkee*'. Hieronder is een overzicht van de totaaluitslag weergegeven, zoals die is terug te vinden op pagina 14 van de nota.

1. Jeugd jonger dan 12 jaar voelt zich niet veilig door hangjongeren.
2. Jeugd ouder dan 12 jaar voelt zich veilig behalve in pendelbussen/uitgaansbussen; te volle bussen in de combinatie met alcohol zorgt voor problemen.
3. Om de jeugd nog trotser op Goeree-Overflakkee te laten worden hebben ze een eigen plek nodig om samen te zijn, met vrijheid.
4. Jeugd jonger dan 12 jaar met problemen op het gebied van discriminatie, pesten en problemen algemeen moet terecht kunnen bij ouders, opa & oma, vriendjes, de kindertelefoon, de politie en de dokter.
5. Eén loket (de "spin in het web") met een verwijzingsfunctie wordt gemist op Goeree-Overflakkee.
6. Organisaties die zich met jeugd bezighouden moet de jeugd informeren door middel van één loket in scholen.
7. Gedeelde zevende plaats:
  - Voor de jeugd jonger dan 12 jaar moeten er meer (sport)activiteiten komen.
  - Voor jeugd ouder dan 12 jaar moeten er jeugdcentra komen met inloop en activiteiten.
  - Om de jeugd nog trotser op Goeree-Overflakkee te laten worden is er een breder aanbod van voorzieningen nodig.
  - Jeugd jonger dan 12 jaar is trots op Goeree-Overflakkee, want er zijn sportverenigingen
  - Jeugd jonger dan 12 jaar is trots op Goeree-Overflakkee vanwege de kleinschaligheid
  - Jeugd ouder dan 12 jaar is niet zo trots op Goeree-Overflakkee, want er is niets te doen
  - Jeugd ouder dan 12 jaar is niet zo trots op Goeree-Overflakkee, want voorzieningen blijven achter en als er voorzieningen zijn, komen er snel klachten van overlast
  - Er is een grote verenigingscultuur (veel leden).
  - Jeugd jonger dan 12 jaar voelt zich niet veilig door rijgedrag
  - In sommige uitgaansgelegenheden op Goeree-Overflakkee kunnen jongeren zich door de drukte soms onveilig voelen.
8. Gedeelde achtste plaats:
  - Jongeren met problemen op het gebied van pesten moeten terecht kunnen bij leiders van verenigingen.
  - Er moet een Centrum voor jeugd en gezin komen.
  - Jeugd jonger dan 12 jaar moet door organisaties die zich met jeugd bezighouden geïnformeerd worden via websites.

3.1.5 Wmo-adviesraad Goeree & Overflakkee

De Wmo adviesraad i.o. heeft per brief aan het college van B&W van Goedereede haar standpunt over de uitgangspunten in de Startnotitie Jeugd in Perspectief uiteengezet. De adviesraad benadrukt, naast het belang van een goed zorgbeleid, aandacht voor echte preventieve maatregelen zoals de

adviesraad die ziet. De aandachtspunten zijn terug te vinden in paragraaf 1.3.1 van deze nota en in de brief die als bijlage 4 bij deze nota is gevoegd.

3.1.6 RAS en convenanten jeugd 2006-2008

De actiepunten die voort komen uit convenanten jeugd en zijn opgenomen in de Regionale Agenda Samenleving, zijn voor een belangrijk deel reeds gerealiseerd.

Punten die nog aandacht vragen zijn:

- Actualiseren sociale kaart jeugd ZHE;
- Ontwikkelen portfolio aansluiting Basisonderwijs – Voortgezet onderwijs (januari 2008);
- Implementeren meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld (maart 2008);
- Aansluiting bij regionaal thuislozen team (maart 2008);
- Realisatie professionele peuterspeelzaalorganisatie (2008);
- Verbetering en uitbreiding vroegsignalering;
- Mogelijkheid gezamenlijk bureau leerplicht;
- Realiseren sluitende aanpak (Gosa).

3.2. Het vaststellen van prioriteiten

Onderstaande prioriteiten zijn een bundeling van de belangrijkste punten die voortkomen uit de inventarisatie van:

- De kaders in hoofdstuk 1 van deze nota;
- Hoofdstuk 2 'Aandachtspunten en trends jeugdbeleid Goeree-Overflakkee' van deze nota;
- De nota Compilatie Participatieproces ('totaal uitslag' pag. 14);
- De brief van de Wmo Adviesraad Goeree & Overflakkee i.o. aan B&W van gemeenten Goedereede, d.d. 21 september 2007;
- RAS en convenanten jeugdbeleid, voor zover niet reeds gerealiseerd.

Het accent bij de vaststelling van de prioriteiten ligt op de uitkomsten van het participatieproces en de aandachtspunten voor preventief (zorg)beleid.

In de visiedocumenten Wmo-beleidsvisie 2008 – 2010 van de gemeenten Dirksland, Goedereede en Oostflakkee is onderstaande tekst van de prioriteiten gelijklopend opgenomen.

3.2.1. Prioriteiten jeugdbeleid

Algemeen jeugdbeleid

I. Zorgdragen dat er voldoende voorzieningen voor jongeren zijn en dat hetgeen aangeboden wordt aansluit op de vraag van de jongeren.

Plaats voor activiteiten voor zover nodig ondersteund door jongerenwerk. De jongeren hebben aangegeven dat zij voorzieningen missen, niet alleen een 'hangplek' maar ook een plaats waar activiteiten zoals een filmavond, een disco voor 12-minners, enz., georganiseerd wordt.

II. Zorgdragen voor een open informatiesysteem.

Open informatievoorziening geregisseerd door de gemeenten, waarbij de gemeenten aanspreekpunt zijn en zorg dragen voor de programmering.

Preventief jeugdbeleid

- I. Een goede hulpverlening die te allen tijde aansluit bij de behoefte jongeren en hun opvoeders. Het voeren van regie op de toeleiding naar hulpverlening en binnen de hulpverleningsinstelling zelf. Vanuit de Wmo heeft de gemeente hiertoe de regie functies gekregen maar geen dwangmiddelen. Gedacht hierbij zou kunnen worden aan het aanstellen van een coördinator en de implementatie van een automatiseringssysteem die aangeeft welke instelling met welk persoon bezig is.
- II. Jongeren moet zich onder alle omstandigheden veilig voelen, dus ook tijdens de vervoermomenten en als zij langs hangplekken lopen van oudere jeugd.
- III. Jongeren moet weten waar ze terecht kunnen met allerlei soorten problemen. Opzetten van een sociale kaart voor de jeugd zoals een alarmkaart, gescheiden in de doelgroep 12-min en 12-plus.

3.3. Uitwerking prioriteiten in concrete actiepunten

3.3.1. Algemeen jeugdbeleid

Ad.I. Zorgdragen dat er voldoende voorzieningen voor jongeren zijn en dat het aanbod aansluit op de vraag van de jongeren.

Plaats voor activiteiten voor zover nodig ondersteund door jongerenwerk. De jongeren hebben aangegeven dat zij voorzieningen missen, niet alleen een 'hangplek' maar ook een plaats waar activiteiten zoals een filmavond, een disco voor 12-minners, etc., georganiseerd wordt.

Actiepunten

I.1 Ontwikkelen van een eilandelijk werkplan, waarin de ambities, taken, verantwoordelijkheden en begroting op eilandelijk niveau uitgewerkt zijn met betrekking tot:

- structurele participatie van jeugdigen verankeren over het hele eiland;
- het invulling geven aan ontmoetings-, speel- en recreatieruimten in de buitenruimte en in de vorm van jeugdcentra met inloop, georganiseerde activiteiten, zoals filmavonden en een disco voor 12-minners;
- sport en beweging voor de jeugd versterken; dit in samenwerking tussen jongerenwerk en sportverenigingen e.a. (slechts een klein deel van de jeugd op Goeree-Overflakkee voldoet aan de Norm Gezond Bewegen);
- aantrekkelijke speelterreinen en georganiseerde activiteiten voor jongere jeugd.

Ad II. Zorgdragen voor een open informatiesysteem.

Open informatievoorziening geregisseerd door de gemeenten, waarbij de gemeenten aanspreekpunt zijn en zorg dragen voor de programmering. Het systeem moet in brede zin jongeren informatie bieden op de diverse leefgebieden, zoals wonen en woonomgeving; onderwijs, werk en inkomen; gezondheidszorg en jeugdhulpverlening; welzijn, sport en recreatie; veiligheid en openbare orde.

Actiepunten

- II.1** Nader onderzoek onder jongeren naar de behoefte aan brede informatievoorziening en de wijze waarop zij die informatie aangereikt willen krijgen, in bijvoorbeeld de vorm van:
- nieuwsbrieven;
  - jongerensite, eventueel aansluiten bij provinciale site Blixum.
- II.2** Structureel vervolg op de interactieve bijeenkomsten 12-minners, 12-plussers en instellingen.
- II.3** Chatten met de wethouders Jeugdbeleid.
- II.4** Open informatiesysteem koppelen aan informatie(systeem) voor jongeren en ouders op het gebied van opgroeien en opvoeden, zoals bedoeld in de gemeentelijke functie preventief zorgbeleid.
- II.5** Bredere loketfunctie mogelijk onder te brengen bij het CJG of in combinatie met Wmo-loket.
- II.6** Periodiek via de pers de burgers informeren zodat er meer en meer bekendheid ontstaat over het jeugdbeleid op het eiland.

Overige punten voor algemeen jeugdbeleid

- a. De ontwikkelingen binnen het jeugdbeleid bespreken en koppelen aan beleid en actiepunten die betrekking hebben op de sociale samenhang en leefbaarheid in de kernen (Wmo prestatieveld 1). Hierbij gebruik maken van participatie van jongeren.
- b. Met maatgerichte activiteiten regionaal en lokaal de inzet en samenwerking van het jongerenwerk, sportverenigingen, bibliotheek en andere vrijetijdsvoorzieningen als cultuur en sport versterken.
- c. Maatschappelijke stages (Operatie Jong) stimuleren en ondersteunen.
- d. Ontwikkeling van één instelling voor het peuterspeelzaalwerk op Goeree-Overflakkee, hierbij expliciete aandacht voor professionalisering en een training Signalering van problemen bij kinderen (zie 'signaleringsfunctie' preventief jeugdbeleid).

3.3.2. Preventief jeugdbeleid

Ad I. Een goede hulpverlening die te allen tijde aansluit bij de behoefte jongeren en hun opvoeders. Het voeren van regie op de toeleiding naar hulpverlening en binnen de hulpverleningsinstelling zelf. Vanuit de Wmo heeft de gemeente hiertoe de regie functies gekregen maar geen dwangmiddelen. Gedacht hierbij zou kunnen worden aan het aanstellen van een coördinator en de implementatie van een automatiseringssysteem die aangeeft welke instelling met welk persoon bezig is. 'Onder gemeentelijke regie zorg dragen voor versterking van de samenhang in de keten van preventieve jeugdzorg en de uitvoering van de vijf gemeentelijke functies jeugdbeleid en prestatievelden Wmo (zie bijlage 2), het invoeren van een regionaal signaleringssysteem (Verwijsindex) en het regelen van de doorzettingmacht'.

Actiepunten

- I.1** Versterken lokale gemeentelijke regiefunctie op ketensamenhang in preventief zorgbeleid.
- I.2** Uitwerking en invulling geven aan de vijf gemeentelijke functies preventie jeugdbeleid, m.n. de functie coördinatie van zorg (casuïstiek niveau).

- 1.3** Verdere verbetering en uitbreiding van signalering van problemen bij jeugdigen en het versterken van het hulpaanbod. Hiervoor zal een Eilandelijk signaleringssysteem⁴ worden opgezet voor alle jeugdigen (aanbeveling operatie Jong); Dit systeem zal t.z.t. kunnen aansluiten op de landelijke Verwijsindex risicjongeren (V.I.R.).
- 1.4** Ontwikkelen en invoeren van doorzettingsmacht.
- 1.5** Informatie over (signalen van) problemen bij jeugdigen zal, voor zover dat nog niet geregeld is, via overdrachtsformulieren worden overgedragen tussen consultatiebureau, kinderopvang en peuterspeelzalen, het basisonderwijs, voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs.
- 1.6** Begeleiders van jeugdigen worden getraind in signaleren en verwijzen.
- 1.7** Verbetering van de aansluiting Onderwijs - Jeugdzorg door dekkend geheel van zorgnetwerken.
- 1.8** Invoering van het Elektronisch Kinddossier, voor zover landelijke ontwikkelingen dit niet belemmeren.
- 1.9** Onderzoek naar mogelijkheden voor verbetering van aansluiting Onderwijs - Arbeidsmarkt, gericht op het behalen van startkwalificaties.
- 1.10** Onderzoek behoefte aan extra aandacht voor specifieke groepen.
- 1.11** Mogelijkheid van multidisciplinaire benadering (vgl. projectgroep bemoeizorg/verslaving) verbreden naar alle jeugdigen met problemen.
- 1.12** Verdere verbetering en uitbreiding van vroegsignalering van problemen in de voorschoolse periode, middels opvoedbureau, peuterspeelzaal en consultatiebureau.

Ad II. Jongeren moeten zich onder alle omstandigheden veilig voelen, dus ook tijdens de vervoermomenten en als zij langs hangplekken lopen van oudere jeugd.
Het gebrek aan (het gevoel van) veiligheid van mensen/kinderen die hangjongeren moeten passeren, blijkt een aandachtspunt te zijn.

Actiepunten

- II.1** Een beleid/project Jeugd en (hun) veiligheid en buitenruimte gerelateerd aan hanggroepen ontwikkelen, waarin ook aandacht voor:
  1. aanpak jeugdcriminaliteit: samen met betrokken organisaties opzetten van sluitende aanpak, ter voorkoming van delinquent gedrag (Gosa);
  2. invoeren meldcode kindermishandeling en aansluiten op meldcode huiselijk geweld;
  3. plan van aanpak voor maatwerk voor jongeren uit detentie in de gezamenlijke aanpak door gemeentelijke diensten (huisvesting, uitkering, werk dan wel scholing) en (jeugd)reclassering.
- II.2** In overleg met vervoersmaatschappij en andere betrokken partijen (politie, uitgaansgelegenheden) maatregelen nemen om de veiligheid in het openbaarvervoer te bevorderen.
- II.3** Eventueel project 'Pak je kans' omzetten naar project 'Jeugd Preventie Team' (JPT).

⁴ Het signaleringssysteem registreert risicomeldingen van instellingen. Bij twee of meer meldingen worden de betrokken instellingen met elkaar in contact gebracht om hun acties af te stemmen.

Ad III. Jongeren moeten weten waar ze terecht kunnen met allerlei soorten problemen.

Daarnaast dienen instellingen die zich bezighouden met de zorg voor jeugd en jongeren enerzijds te beschikken over een optimale sociale kaart, in samenhang met het ontwikkelen van regie op samenhang van aangeboden hulp, en er dient controle op ondernomen acties geregeld te worden.

Actiepunten

III.1 Opzetten/vernieuwen van sociale kaart.

III.2 Invoeren van een alarmkaart voor de jeugd, gescheiden in de doelgroep 12-min en 12-plus.

III.3 Een plek voor jeugdigen waar ze terecht kunnen met problemen zoals discriminatie en pesten.

Overige actiepunten voor preventief jeugdbeleid

- a. Ontwikkelen portfolio aansluiting BO – VO.
- b. Aansluiten bij regionaal thuislozen team.
- c. (Ernstig) overgewicht van jeugd op Goeree-Overflakkee laat een stijgende lijn zien en moet daarom meegenomen worden als aandachtspunt.
- d. Alcohol- en drugsgebruik onder jongeren op Goeree-Overflakkee blijft een punt van zorg; thema's als preventie, hulpverlening en handhaving moeten verder worden geoptimaliseerd en structureel worden gemaakt. Verslaving in welke vorm dan ook, moet onder de aandacht blijven.
- e. Implementatie regionaal bureau leerplicht.
- f. Regievoering op afstemming en samenwerking bij ontwikkeling nieuwe producten, activiteiten.

3.4. Conclusie hoofdstuk 3

Enkele actiepunten zijn apart vermeld onder 'overige actiepunten algemeen beleid' of 'overige actiepunten preventief beleid'. Een deel van de actiepunten zijn onderwerp van reeds in gang gezet beleid, o.a. in het kader van de RAS.

De meeste actiepunten zijn ondergebracht bij een van de prioriteiten voor algemeen of voor preventief jeugdbeleid. Dit betekent dat deze beleidsprioriteiten gerealiseerd kunnen worden door invulling te geven aan de actiepunten die in het participatieproces en de inventarisatie van aandachtspunten naar voren zijn gekomen. Dit kan tevens gezien worden als de bevestiging van de waarde van participatieve beleidsontwikkeling.

Het tot regulier beleid verheffen van deze participatie bevorderende aanpak, zoals in de Wmo wordt voorgestaan en waarbij het initiatief bij de gemeenten wordt gelegd, vraagt om duidelijke regie en communicatie.

In het volgende hoofdstuk is een aanzet gegeven voor een nadere invulling van gemeentelijke regie en een model voor een communicatiestructuur.

4. Nieuw beleid en regie

4.1. Regierol gemeenten

De Wmo legt veel verantwoordelijkheid bij de gemeenten op het gebied van wonen, zorg en welzijn. Achterliggende gedachte is dat gemeenten dicht bij de burgers c.q. doelgroepen van deze beleidsterreinen staan en daarom goed weten wat de burgers willen of waaraan zij behoefte hebben. Dit betekent dat gemeenten actief beleid moeten voeren om de wensen en behoeften van burgers te leren kennen.

Anderzijds veronderstelt dat ook dat gemeenten in staat zijn het beleid van de uitvoerende instellingen zodanig te sturen dat hun aanbod zal aansluiten op de vragen.

Dit geldt ook voor het beleid gericht op de jeugd. Naast algemeen jeugdbeleid, dat reeds onder gemeentelijk beleid valt, betreft dit ook het preventief jeugdzorgbeleid.

De minister voor Jeugd en Gezin is voornemens het tot stand komen van samenwerking in de Centra voor Jeugd en Gezin en de zogenaamde 'doorzettingsmacht' wettelijk te regelen in de Wet op de Jeugdzorg (bief Min. J&G aan 2^e Kamer, d.d. 16 november 2007).

Dit betekent dat gemeenten de regie moeten voeren op participatief beleid. Dit betreft enerzijds de doelgroepen en anderzijds de uitvoerende instellingen. Tevens wordt van uitvoerende instellingen steeds meer verwacht dat ook zij een participatief beleid voeren. Gemeenten kunnen hierin een stimulerende rol vervullen.

4.2. Eilandelijke regie

Uitgangspunt bij het jeugdbeleid is dat elke gemeente regie voert op inhoud, proces en structuur. Daarnaast zal op Goeree-Overflakkee deze regiefunctie eilandelijk worden uitgevoerd voor die activiteiten en actoren die een eilandelijk karakter hebben.

De regierol van de gezamenlijke gemeenten is met het eilandelijk jeugdbeleid in 1999 in gang gezet. De vraag blijft steeds op welke terreinen er nog regie moet plaatsvinden en hoe, met wie dat georganiseerd moet worden. De gemeenten zullen overeenstemming moeten vinden over de gezamenlijke regievoering op inhoud, proces en samenhang. Het is wenselijk dat deze overeenstemming bereikt wordt op bestuurlijk en politiek niveau en in overleg met uitvoerende organisaties.

4.2.1. Eilandelijke regie op inhoud

De regierol op preventief jeugdzorgbeleid houdt in dat de gemeenten de aanwezige voorzieningen bij elkaar brengen, deze ondersteunen, eventueel faciliteren en aansturen met het doel samenhang te creëren in het voorzieningenpakket en een samenhangend systeem van opvoed- en opgroei-ondersteuning te realiseren. Dit systeem moet zijn afgestemd op de regionale en lokale situatie en het aanbod van voorzieningen uit de jeugdzorg.

Deze regierol beperkt zich niet tot voorzieningen die onder de gemeentelijke verantwoordelijkheid vallen, maar heeft ook betrekking op voorzieningen waar de gemeenten geen directe zeggenschap over heeft, zoals onderwijs (scholen), basisdeel gezondheidszorg en politie en justitie.

De regierol op inhoud betekent dat de gemeenten op basis van WAT zij aan beleid willen, bij voorkeur na overleg met en met draagvlak van de uitvoerende instellingen, de instellingen aansturen zodat zij invulling kunnen geven aan HOE dit beleid te realiseren. Hierop kan aanbesteding plaats vinden.

4.2.2. Eilandelijke regie op proces

Om Eilandelijk goed te regisseren, moet er een helder beeld zijn van de capaciteiten en (financiële) mogelijkheden van alle betrokken gemeenten en voorzieningen en van de verhouding tussen vraag en aanbod. Op basis daarvan spreken de gemeenten en instellingen, aangestuurd door de Portefeuillehouders Advies Commissie Maatschappelijke Aangelegenheden (PAC MA) als regisseur, af wie welke bijdragen levert en wie eindverantwoordelijk is voor het proces. Door onder andere convenanten en directe productafspraken met de vier gemeenten en instellingen geeft de PAC MA invulling aan haar regierol. Het proces van Eilandelijke regievoering wordt één keer per jaar geëvalueerd.

4.2.3. Eilandelijke regie op samenhang

Een ander belangrijk aspect van de Eilandelijke regie is de vertaling van het landelijk en provinciaal beleid in regionaal beleid. Gemeenten en Provincie sloten samen de Regionale Agenda Samenleving (RAS 2006-2008). In deze RAS werken gemeenten en Provincie samen aan samenlevingsvraagstukken. De convenanten Jeugd zijn opgenomen in de RAS. De hieruit voortkomende actiepunten zijn onderdeel van gezamenlijk beleid.

4.3. Communicatiestructuur

Eilandelijke communicatie

Het jeugdbeleid staat standaard hoog op de agenda van bestuurders en organisaties. Ook de uitvoerders van het jeugdbeleid zijn nauw betrokken bij de ontwikkelingen. Het is van het grootste belang dat de medewerkers van de instellingen en organisaties het jeugdbeleid op Goeree-Overflakkee steunen. Hiervoor zetten wij een aantal communicatiemiddelen in.

Eilandelijke overlegstructuur

De huidige praktijk gaf als probleem dat gemeenten niet echt de regie voerden, de veelheid van overleggen de duidelijkheid niet ten goede kwam en dat deze overleggen niet periodiek plaatsvonden. Om de regie optimaal ter hand te nemen wordt hier een voorstel gedaan voor een nieuwe overlegstructuur.

Voorstel overlegstructuur tussen regievoerder (gemeenten) en instellingen betrokken bij jeugd			
	Gemeentelijk	Periodiek of incidenteel overleg	Instellingen
Bestuurs-niveau	Portefeuillehouders Advies Commissie Maatschappelijke Aangelegenheden	Eén keer per jaar	Directieniveau Instellingen
	Ondersteund door AWG PAC MA (RAS)		
Beleids-niveau	Ambtelijke werkgroep Jeugd	Vier keer per jaar	Beleidsmedewerkers instellingen
Uitvoerings-niveau	Projectgroepen (regieopdrachten)	Afhankelijk van de te realiseren prestaties	Uitvoerenden Instellingen
	<i>Voorbeelden projectgroepen:</i>		
	1) Ontwikkeling Regionaal Jeugdbeleid		
	2) Eén eilandelijk bureau Leerplicht		
	3) Fusie peuterspeelzalen, 4) Ontwikkeling Centrum Jeugd & Gezin		

Zoals al in de oude situatie gebruikelijk was, zal wethouder Feller vanuit de gemeente Goedereede, als bestuurlijk trekker van jeugdbeleid, de overleggen op directieniveau en beleidsniveau voorzitten. De ambtenaar vanuit Goedereede is voorzitter van de ambtelijke werkgroep Jeugd. De nieuwe overlegstructuur houdt in dat portefeuillehouders zelf verantwoordelijk blijven voor de juiste besluitvormingsprocedure binnen de gemeente, zowel binnen het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad.

4.4. Actiepunten regie en communicatiestructuur

IV.1 Voorgesteld wordt het model voor regie en communicatiestructuur als vertrekpunt te nemen voor de verbetering van de eilandelijke regie en de communicatie tussen alle betrokkenen.

4.5. Conclusie hoofdstuk 4

De gemeenten onderschrijven het belang van structurele participatie zoals bedoeld in de Wmo en het belang van gemeentelijke regievoering om jeugdbeleid lokaal en eilandelijke nieuw perspectief te bieden.

Om het participatieve beleid serieus inhoud te geven zullen op het gebied van gemeentelijke regie en in de communicatie met doelgroepen en uitvoerende voorzieningen structurele voorwaarden gecreëerd moeten worden, die het mogelijk maken deze processen zo effectief en efficiënt mogelijk in te richten.

Op onderdelen is het mogelijk reeds deze vorm van beleidsontwikkeling en/of -uitvoering in praktijk te brengen in de uitwerking van een of meer actiepunten.

5. Slotbeschouwing

Met het vaststellen van de startnotitie hebben de gemeenten de opdracht gegeven voor de ontwikkeling van nieuw perspectief op jeugdbeleid op Goeree-Overflakkee.

De evaluatie van bestaand jeugdbeleid op het eiland en de maatschappelijke ontwikkelingen gaven aanleiding tot dit besluit.

In de beschrijvingen van kaders, aandachtspunten en trends zijn voldoende aanknopingspunten gevonden om de aanzet tot nieuw beleid te verantwoorden. Aangevuld met de uitkomsten van het participatieproces heeft dat geleid tot concrete voorstellen.

Het proces om te komen tot een nieuw perspectief voor jeugdbeleid heeft geresulteerd in het vaststellen van een vijftal prioriteiten en een flink aantal concrete actiepunten.

De uitvoering van die actiepunten moet leiden tot concretisering van de beleidsprioriteiten, zodat deze praktische betekenis krijgen voor de doelgroepen, de jeugd onder en boven 12 jaar en hun ouders/verzorgers.

Natuurlijk is niet alles wat wenselijk is ook direct en gelijktijdig te realiseren. Er zal op bestuursniveau besluitvorming moeten plaatsvinden over welke actiepunten uitgevoerd zullen worden en op welke termijn. Uiteraard spelen in deze besluitvorming ook overwegingen van financiële aard een belangrijke rol. In bijlage 7 zijn de actiepunten schematisch weergegeven en is aangegeven op welke doelgroep zij betrekking hebben (12-min en/of 12-plus) en wie de partners zijn om de actiepunten te realiseren. De invulling van de tijdsplanning en de begroting van de actiepunten is afhankelijk van de besluitvorming en zal daarom later plaatsvinden.

In de besluitvorming zal ook de overweging meespelen welke (nieuwe) wettelijke verplichtingen de gemeenten hebben. Dit geldt met name op het gebied van het preventief jeugd(zorg)beleid: het Centrum voor Jeugd en Gezin, de vijf gemeentelijke functies, een signaleringssysteem en het Elektronisch KindDossier.

Niet altijd hoeft nieuw beleid gepaard te gaan met inzet van extra financiële middelen. Hiaten in het bestaande aanbod kunnen soms worden gedicht door de samenwerking tussen instellingen te verbeteren, bijvoorbeeld in de keten tussen preventieve en curatieve zorg of samenwerking tussen organisaties op het gebied van welzijn, sport en cultuur. Dit is niet alleen in het belang van de doelgroep, het kan ook de effectiviteit en de efficiency van de instellingen en organisaties vergroten. Het vraagt wel om duidelijke regie om dit proces tussen de betrokken instellingen en organisaties op gang te brengen en af te stemmen op de vraag of de wensen van de doelgroepen. De Wmo legt deze regierol nadrukkelijk bij de gemeenten.

Een ander nieuw perspectief komt voort uit de wijze waarop deze beleidsnota tot stand is gekomen. Gedoeld wordt op de participatieve beleidsontwikkeling door de doelgroep jeugd hun wensen en ervaringen te laten vertellen, de uitvoerende instellingen hun inzichten te laten delen en de gemeenteraadsleden te betrekken, waardoor het draagvlak bij burgers en het politieke draagvlak verbreed is.

Deze ervaring kan de aanleiding zijn tot het structureren van participatief beleid en tot het participatief uitvoeren van actiepunten voor nieuw beleid, eventueel in de vorm van pilotprojecten.

Dat samenwerking voordelen heeft, behoeft nauwelijks betoog. De keuze voor een eilandelijke aanpak van algemeen en preventief jeugdbeleid komt voort uit dit inzicht en gemeenten geven daarmee ook een voorbeeld naar het veld van uitvoerende organisaties. De jeugdigen zijn niet plaatsgebonden en de vragen en wensen zijn sterk aan verandering onderhevig. Van overheden en instellingen wordt verwacht dat zij op flexibele wijze anticiperen op de ontwikkelingen. Samenwerking en afstemming tussen uitvoerders vergroot de mogelijkheden om op de ontwikkelingen te anticiperen.

Het over de grenzen kijken van de eigen instelling of sector en inzage geven in de eigen organisatie zijn echter geen vanzelfsprekende zaken.

Echter, voor zover het gaat om activiteiten die worden gefinancierd met gemeenschapsmiddelen, dient het belang van de doelgroep te prevaleren. Hieruit volgt dat vraaggericht in plaats van aanbodgericht denken en handelen, vanuit de kracht van vier samenwerkende gemeenten, samen met de doelgroep en organisaties die zich bezig houden met jeugd en jongeren, van het grootste belang is.

Het vraagt een omslag van denken waarbij het principe 'klant centraal' leidend moet zijn. Vanuit deze opvatting kan de gemeentelijke aansturing van het veld van uitvoerende instellingen succesvol verlopen.

Lijst van afkortingen

AMK	Advies en meldpunt kindermishandeling
AWG	Ambtelijke werkgroep
BJZ	Bureau Jeugdzorg
BZK	Ministerie van Binnenlandse zaken
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
CMO	Centrum maatschappelijke ondersteuning
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen
EKD	Elektronisch Kinddossier
GGD	Gemeenschappelijke geneeskundige dienst
HAVO	Hoger Algemeen Vormend Onderwijs
KLPD	Korps landelijke politiediensten
LPA	Leerplichtambtenaar
MBO	Middelbaar beroepsonderwijs
MFO	Multifunctionele organisatie
OC&W	Ministerie van Onderwijs, cultuur en wetenschappen
PAC MA	Portefeuillehouders Advies Commissie Maatschappelijke Aangelegenheden
PCL	Permanente Commissie Leerlingzorg
RAS	Regionale Agenda Samenleving
RMC	Regionaal Meld- en Coördinatiepunt
ROC	Regionaal Opleidingen Centrum
RvdK	Raad voor de Kinderbescherming
SVO	Speciaal Voortgezet Onderwijs
SZW	Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid
VIR	Verwijsindex Risicojeugd
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
VTO	Vroegtijdige onderkenning ontwikkelingsstoornissen
VVE	Voor- en voerschoolse educatie
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WCPV	Wet collectieve preventie volksgezondheid
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
Wwb	Wet werk en bijstand
ZAT	Zorg Advies Team = school consultatieteam

